ธรณี V-Z ครั้งที่ 30/54 (เติมครั้งที่ 21/56)

1.	vacuole	**แวคิวโอล**	ช่องว่างในไซโทพลาซึมทีอยู่ภายในเซลล์ของพืชและสัตว์เซลล์เดียว ส่วนใหญ่จะมีน้ำและล้อมรอบด้วยเมมเบรน มีหน้าที่หลายอย่าง เช่น ย่อยอาหาร (food vacuole) หรือยืดหดตัว (contractile vacuole)
2.	vadose water	**น้ำวาโดส**	น้ำที่อยู่ในเขตไม่อิ่มน้ำ *ดู unsaturated zone ประกอบ*
3.	vadose water discharge	**การสูญน้ำในเขตวาโดส**	การสูญเสียหรือการระเหยไปของน้ำทีไม่ได้อยู่ในเขตอิมตัวด้วยน้ำ อาจจะสูญเสียไปทางต้นไม้หรือดิน *ดู vadose zone ประกอบ*
4.	vadose zone	**เขตวาโดส**	*ดู unsaturated zone*
5.	vagile	**-เคลื่อนที่**	คำทีกล่าวถึงพืชหรือสัตว์มีชีวิตทีอาศัยอยู่ในน้ำ เคลือนทีไปได้ด้วยตัวเอง เช่น หมึก ปลา *ดู sessile ประกอบ*
6.	vagrant benthos	**ชีวินพืนทะเลเคลือนที**	สิงมีชีวิตทีอาศัยอยู่ตามพืนทะเล และสามารถเคลือนทีไปได้ด้วยตัวเอง

7.	vake	**เวก**	*ดู wacke*
8.	valid name	**ชื่อตามกฎ**	ชื่อซึ่งเป็นที่ยอมรับให้เป็นชื่อในขั้นอนุกรมวิธานระดับใดหรือตำแหน่งใดพร้อมกับคำบรรยายประกอบการตั้งชื่อนั้น ๆ และตั้งขึ้นภายใต้กฎของการตั้งชื่อสัตว์ *ดู taxon ประกอบ*
9.	valley	**หุบเขา**	แอ่งหรือร่องยาวที่ขนาบด้วยพื้นที่ที่สูงกว่า ลาดเอียงลงสู่ทะเลหรือลาดลงสู่บริเวณลุ่มน้ำบนแผ่นดิน ส่วนใหญ่จะมีแม่น้ำลำธารอยู่ด้วย
10.	valley fill	**ตะกอนหุบเขา**	ตะกอนที่ยังไม่แข็งตัวซึ่งถูกนำไปสะสมตัวด้วยตัวการใดตัวการหนึ่ง ไปเติมเต็มหรือทับถมเป็นบางส่วนของหุบเขา
11.	valley flat	**ที่ลุ่มราบหุบเขา**	๑. แผ่นดินราบต่ำที่อยู่ระหว่างผนังของหุบเขาและร่องธาร โดยเฉพาะที่ราบผืนเล็กบริเวณก้นหุบเขาแคบและชัน ซึ่งโฮเวิร์ด (Howard, 1959) เสนอให้ใช้กับพื้นผิวราบที่ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเป็นที่ราบน้ำท่วมถึงหรือตะพักลำน้ำ ๒. พื้นผิวของชั้นหินที่เกิดจากการกร่อนในแนวราบ ปรกติปกคลุมด้วยตะกอนน้ำพาในบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง 39/55
12.	valley glacier	**ธารน้ำแข็งหุบเขา**	ธารน้ำแข็งในบริเวณเทือกเขาแอลป์
13.	valley plug	**จุกหุบเขา**	สิ่งกีดขวางหลายชนิดที่อยู่ในหุบเขาหรือร่องน้ำซึ่งเป็นสาเหตุให้ร่องน้ำลำธารคอดกิ่วเป็นช่วง ๆ และทำให้การตกสะสมของตะกอนเป็นไปอย่างรวดเร็ว

14.	valley profile	**หน้าตัดหุบเขา**	หน้าตัดตามแนวยาวของหุบเขา
15.	valley system	**ระบบหุบเขา**	กลุ่มหุบเขาหนึ่ง ๆ ที่ประกอบด้วยหุบเขาแยกย่อย
16.	valley train	**ตะกอนธารน้ำแข็งแนวหุบเขา**	ตะกอนทีเกิดจากการละลายของธารน้ำแข็ง และน้ำพาตะกอนไปทับถมอยู่บริเวณท้องหุบเขา มีลักษณะแคบยาวอยู่ใต้ธารน้ำแข็ง
17.	value	**เวลามีค่าทางธรณีฯ, เวลาคุณค่า**	ช่วงระยะเวลาทางธรณีวิทยาที่ยืนยันได้ด้วยการเกิดขึ้นของลักษณะต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ที่สำคัญทางธรณีวิทยา เช่น การมีหน่วยลำดับชั้นหิน การเกิดรอยชั้นไม่ต่อเนื่อง การรู้ระยะเวลาของซากดึกดำบรรพ์
18.	Van Krevelen diagram	**แผนภาพแวนครีฟเลน**	แผนภาพที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนออกซิเจนต่อคาร์บอน (O/C) กับอัตราส่วนไฮโดรเจนต่อคาร์บอน (H/C) เพื่อใช้ในการศึกษาระดับภาวะสมบูรณ์ของเคอโรเจนชนิดต่าง ๆ
19.	van't Hoff law	**กฎของวันต์ฮอฟฟ์**	กฎทีระบุว่าเมือระบบหนึงอยู่ในภาวะสมดุลแล้ว จะเกิดปฏิกิริยา ๒ อย่าง คือปฏิกิริยาการดูดความร้อนทำให้อุณหภูมิสูงขึ้น และปฏิกิริยาการคายความร้อนทำให้อุณหภูมิลดลง
20.	vanadate	**วานาเดต**	สารประกอบแร่ทีมีวานาเดียมวาเลนซี ๕ เกาะด้วยอะตอมออกซิเจน ๔ ตัว เช่น วานาดิไนต์
21.	vapor pressure	**ความดันไอ**	ความดัน ณ จุดทีของเหลวและไอมีความสมดุลกันภายใต้อุณหภูมิที่กำหนดของเหลวที่มีสภาพความเป็นไอสูงจะมีความ

			ดันไอสูงด้วย
22.	variation diagram	**แผนภาพค่าผันแปร**	แผนภาพประเภทหนึ่งที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพารามิเตอร์ ๒ หรือ ๓ ตัว เช่น จำนวนร้อยละของออกไซด์ ตัวเลขนิกกลิดรรชนีการตกผลึกแยกส่วนของหินอัคนีชุดเดียวกัน
23.	variety	**๑. ชนิด**	รูปแบบของแร่หนึ่ง ๆ ซึ่งต่างกันที่สีหรือปรากฏการณ์ทางแสงหรือลักษณะเด่น เช่น มรกตและอะความารีนเป็นชนิดของเบริล
24.	variety	**๒. พันธุ์**	ลำดับชั้นทางชีววิทยาที่มีระดับต่ำกว่าชนิดย่อย (subspecies)
25.	variole	**มวลเม็ด**	มวลทรงกลมคล้ายถั่ว มักประกอบด้วยผลึกของแร่แพลจิโอเคลสและไพรอกซีนที่เรียงตัวแผ่เป็นรัศมีจากศูนย์กลาง
26.	variolitic	**เนื้อมวลเม็ด**	เนื้อหรือโครงสร้างทีเกิดอยู่ในหินบะซอลต์ เทียบได้กับเนื้อมวลรัศมีในหินไรโอไลต์ พบทั่วไปบริเวณขอบของลาวารูปหมอน อาจพบมวลเม็ดเป็นก้อนเล็ก ๆ บางครั้งอาจหมายถึงเนื้อหินที่เปลี่ยนจากสภาพแก้วเป็นผลึก
27.	variometer	**แวริโอมิเตอร์**	เครื่องมือสำหรับวัดหรือบันทึกการเปลียนแปลงความเข้มสนามแม่เหล็กบนพื้นโลก โดยใช้แรงบิดเพียงเล็กน้อยของแม่เหล็กถาวร
28.	Variscan Orogeny	**การก่อเทือกเขาวาริสคาน**	*ดู Hercynian Orogeny*
29.	Variscan*	**วาริสคาน**	*ดูคำอธิบายใน Hercynian*

30.	varve	**ชั้นบ่งปี**	ชั้นทราย ทรายแป้ง และชั้นดินเหนียวที่สะสมแต่ละปีในทะเลสาบใกล้ขอบพืดน้ำแข็ง ตะกอนทรายและทรายแป้งสีอ่อนจางจะตกจมก่อนตอนที่น้ำแข็งละลายในฤดูร้อน ตะกอนดินเหนียวและสารอินทรีย์สีเข้มจะตกจมในฤดูหนาว แต่ละชั้นสลับสีอ่อนและสีเข้มจัดเป็นหนึ่งชั้นบ่งปี ดังนั้น จึงสามารถนับชั้นบ่งปีและหาจำนวนปีที่เกิดการสะสมได้ โดยที่ชั้นบ่งปีนี้มีลักษณะเด่นและการสะสมแต่ละปีมีความหนาชัดเจน จึงใช้เปรียบเทียบได้เป็นบริเวณกว้าง สามารถนำไปใช้กำหนดช่วงเวลาของธารน้ำแข็งได้ คำนี้ จี. เดอ เกียร์ (Baron G. De Geer) ชาวสวีเดนเป็นผู้ค้นคว้าหาหลักฐานของข้อมูลนี้ และพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓
31.	varved clay	**ชั้นเคลย์บ่งปี**	ชั้นบ่งปีที่ประกอบด้วยเคลย์เป็นส่วนใหญ่ *ดู varve ประกอบ*
32.	vascular plant	**พืชมีท่อลำเลียง**	พืชที่มีการพัฒนาจนมีระบบหมุนเวียนเพื่อลำเลียงน้ำและอาหารโดยผ่านไปตามท่อ มีโครงสร้างที่สามารถแบ่งแยกได้เป็น ราก ลำต้น ใบ พืชบกส่วนใหญ่จัดเป็นพืชมีท่อลำเลียง
33.	vaseline	**วาสลิน**	สารผสมระหว่างพาราฟินกับน้ำมันที่มีจุดเดือดต่ำ
34.	vaughanite	**๑. หินวอแกไนต์**	หินปูนบริสุทธิ์เนื้อละเอียดสีเทาอ่อนมีรอยแตกเรียบหรือแนวแตกแบบก้นหอย มีซากดึกดำบรรพ์อยู่บ้างเล็กน้อย หินผุจะมีสีขาวดูเหมือนชอล์ก
35.	vaughanite	**๒. วอแกไนต์**	แร่โลหะชนิดหนึ่ง ผลึกอยู่ในระบบสามแกนเอียง สูตรเคมี

			$TlHgSb_4S_7$
36.	vein*	**สายแร่, ทางแร่**	ลักษณะเป็นสายหรือเป็นทางของแร่ที่แทรกอยู่ตามรอยเลื่อนหรือรอยแตกร้าวในหินเดิม มักจะมีการเข้าไปแทนที่ในหินเดิมร่วมอยู่ด้วย แหล่งแร่ชนิดที่เกิดเป็นสายดังกล่าวเรียกว่า สายแร่ (mineral vein) ถ้าเป็นแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจเรียกว่า สายสินแร่ (ore vein)
37.	velocity analysis	**การวิเคราะห์ความเร็วคลื่น**	การคำนวณหาความเร็วของคลื่นไหวสะเทือนโดยการแจกแจงเวลาเคลื่อนออกปรกติของคลื่นที่วัดได้จากจีโอโฟนตัวที่อยู่ห่างจากต้นกำเนิดคลื่นมาก ๆ
38.	velocity coefficient	**สัมประสิทธิความเร็ว**	อัตราส่วนระหว่างความเร็วของน้ำที่ไหลออกจากปากท่อ หรือออกจากโครงสร้างทางไฮดรอลิกอื่น ๆ กับความเร็วของน้ำทางทฤษฎีที่ไม่มีความเสียดทาน อัตราส่วนนี้มีค่าน้อยกว่าหนึ่งเสมอ และกำลังสองของสัมประสิทธิ์ความเร็วเป็นการวัดประสิทธิภาพโครงสร้างของทางน้ำ
39.	velocity discontinuity	**ความไม่ต่อเนื่องของความเร็ว**	การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของอัตราการเดินทางของคลื่นไหวสะเทือนในพื้นโลกเนื่องจากความไม่ต่อเนื่องของสมบัติความยืดหยุ่น ซึ่งอาจเกิดขึ้นตรงบริเวณรอยสัมผัสของชั้นหินสองชนิดที่ต่างกัน
40.	velocity gradient	**ลาดความเร็ว**	การเปลี่ยนแปลงของความเร็วต่อเวลา มีค่าเท่ากับ ความเร่ง
41.	velocity log	**ผลบันทึกความเร็วคลื่น**	*ดู acoustic log; sonic log* (แก้ที่ acoustic log; sonic log ให้

			สอดคล้องกันด้วย)
42.	velocity profile	**โพรไฟล์ความเร็ว**	การจัดวางตำแหน่งต้นกำเนิดคลื่นและจีโอโฟนในการสำรวจคลื่นไหวสะเทือนเพื่อบันทึกช่วงเวลาการเดินทางของคลื่นจากชั้นสะท้อนเมื่อจีโอโฟนอยู่ห่างจากต้นกำเนิดคลื่นมาก ๆ เพื่อใช้หาความเร็วคลื่นไหวสะเทือนจากความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาการเดินทางกับระยะทางจากต้นกำเนิดคลื่นถึงจีโอโฟน
43.	ventifact	**กรวดลมขัด**	ก้อนกรวดซึ่งพบในเขตทะเลทราย ประกอบด้วยหน้าทีเรียบหลายหน้า แต่ละหน้าทำมุมกันอย่างชัดเจน เกิดจากการขัดสีและทำให้สึกกร่อนโดยทราย ถ้ามีหน้าเรียบหน้าเดียวเรียกว่า กรวดหน้าเดี่ยว ถ้ามีหน้าเรียบ ๒ หน้า เรียกว่า กรวดสองหน้า และถ้ามีหน้าเรียบ ๓ หน้า เรียกว่า กรวดสามหน้า
44.	ventral	**-ด้านท้อง**	๑. คำที่ใช้เกียวกับส่วนที่เป็นท้อง เกียวข้องกับท้อง ส่วนที่เป็นด้านล่างของตัวสัตว์ หรือส่วนที่อยู่ตรงข้ามกับด้านหลัง ๒. คำที่ใช้เกี่ยวกับทิศทางหรือส่วนข้างของสัตว์พวกผิวหนามซึ่งเป็นด้านปาก โดยปรกติทิศทางนี้จะหันเข้าหาปากหรือด้านปาก หรือหันสู่ข้างบน *ดู dorsal ประกอบ*
45.	Venus hair	**ผลึกผมวีนัส**	ผลึกรูไทล์รูปเข็มสีน้ำตาลแดงหรือเหลือง จับตัวกันเป็นกลุ่มอย่างไม่เป็นระเบียบ เป็นสารฝังในควอตซ์ *ดู sagenite ประกอบ*
46.	Venus hairstone	**หินผมวีนัส**	*ดู rutilated quartz*
47.	verd antique;	**เวิร์ดแอนทิก**	มวลแร่เซอร์เพนทีนสีเขียวเข้ม มักมีสายแร่เล็ก ๆ ของแคลเซียม

	verde antique		คาร์บอเนตและแมกนีเซียมคาร์บอเนตเชื่อมไขว้ประสานกันตามรอยแตกในทางการค้าจัดเป็นหินอ่อน ใช้เป็นหินประดับ *มีความหมายเหมือนกับ serpentine marble; green marble*
48.	Vertebrata	**เวอร์ทีบราตา**	ไฟลัมย่อยของไฟลัมคอร์ดาตา สัตว์ในไฟลัมย่อยนี้มีลักษณะเฉพาะคือ มีกระดูกหรือกระดูกอ่อนเป็นโครงร่างอยู่ภายใน มีส่วนหัวเป็นที่รวมของอวัยวะสัมผัส ได้แก่ การมองเห็น ดมกลิ่น ลิ้มรส ได้ยิน และมีสมองเป็นศูนย์สั่งการ
49.	vertebrate paleontology	**วิชาซากดึกดำบรรพ์สัตว์มีกระดูกสันหลัง**	วิชาทางโบราณชีววิทยาแขนงหนึ่ง ว่าด้วยเรื่องซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์มีกระดูกสันหลัง
50.	vertical accretion	**การงอกแนวตั้ง**	การสะสมของตะกอนที่พอกพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ จากด้านล่างสู่ด้านบน เช่น การตกตะกอนของสารแขวนลอยที่น้ำหลากพามาสะสม *ดู lateral accretion ประกอบ*
51.	vertical coal seam	**ชั้นถ่านหินแนวตั้ง**	*ดูคำอธิบายใน edge coal*
52.	vertical exaggeration	**การขยายแนวตั้ง**	๑. ขนาดของมาตราส่วนที่ใช้ในการทำหน้าตัดข้างหรือแบบจำลองสามมิติซึ่งขยายมาตราส่วนตามแนวตั้งให้มากกว่าทางแนวราบ ควรระบุไว้ด้วยในคำอธิบายใต้ภาพหรือใต้แบบจำลอง ๒. สำหรับภาพสามมิติ เป็นการขยายความสูงต่ำเพื่อให้เห็นความสูงต่ำชัดเจนขึ้น

53.	vertical intensity	**ความเข้มแนวตั้ง**	ความเข้มทีเป็นองค์ประกอบของเวกเตอร์ตามแนวตัง เช่น เวกเตอร์สนามแม่เหล็กโลก สนามความโน้มถ่วงที่ตำแหน่งต่าง ๆ
54.	vertical magnetic field	**สนามแม่เหล็กแนวตั้ง**	องค์ประกอบของแนวแรงของสนามแม่เหล็กรวมในแนวตัง *ดู total magnetic field ประกอบ (ดูรูป ๒ ที่ total magnetic field)*
55.	vertical migration	**การย้ายทีแนวตั้ง**	การเคลือนทีของนำมันหรือแก๊สผ่านตัวกลางทีมีความซึมได้ หรือรอยแตก โดยไหลตัดกับชั้นหินขึ้นข้างบนหรือลงด้านล่าง
56.	vertical section	**ภาคตัดแนวตั้ง**	๑. หน้าตัดดินหรือหินโผล่ในแนวตัง ทังทีเกิดตามธรรมชาติหรือมนุษย์ทำขึ้น เช่น หน้าผา ๒. แผนภาพชนิดหนึ่งที่เขียนขึ้นแทนส่วนของเปลือกโลกในแนวตั้ง ทั้งที่เผยให้เห็น หรือควรจะเป็น หากมีการตัดผ่านลงไปในแนวดิ่ง เช่น ภาคตัดภาพแท่ง ภาคตัดโครงสร้าง
57.	vertical seismic profiling (VSP)	**การวัดคลืนไหวสะเทือนแนวดิ่ง (วีเอสพี)**	การสำรวจคลืนไหวสะเทือนในหลุมเจาะ โดยให้ตำแหน่งของจีโอโฟนอยู่ที่ระดับความลึกต่าง ๆ กัน และมีตำแหน่งต้นกำเนิดคลื่นอยู่บนผิวดิน กรณีที่ต้นกำเนิดคลื่นอยู่ห่างจากหลุมเจาะเป็นระยะทางต่าง ๆ ผลการสำรวจนี้เรียกว่า การวัดคลื่นไหวสะเทือนแนวดิ่งแบบมีระยะห่างระหว่างต้นกำเนิดคลื่น (offset VSP) *มีความหมายเหมือนกับ downhole seismic*
58.	vertical	**ระยะแยกแนวดิง**	ระยะทางระหว่างจุด ๒ จุด หรือระนาบอ้างอิง ซึงแยกจากกัน

	separation		โดยรอยเลื่อนที่วัดในแนวดิ่ง *ดู horizontal separation ประกอบ*
59.	vertical sheet structure; stress pillar	**โครงสร้างแผ่นแนวตั้ง**	โครงสร้างในหินตะกอนชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นลอนคลื่นเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นรอยเกือบขนานในแนวดิ่ง สีจาง คงทนต่อการสึกกร่อนของหิน ทำให้สามารถแยกออกจากหินข้างเคียงได้ง่าย เมื่อมองในมุมสูง เห็นโครงสร้างเป็นเส้นตรงหรือเป็นกลุ่มเส้นลูกคลื่นเกือบขนานกัน ดังนั้นในภาพสามมิติจึงมีลักษณะเป็นแผ่นบาง ๆ เชื่อกันว่าโครงสร้างประเภทนี้เกิดขึ้นภายหลังการสะสมตัวของชั้นทราย โดยของเหลวที่ถูกขับได้พาตะกอนเนื้อละเอียดกว่าจำนวนหนึ่งออกไป
60.	vertical shift	**ส่วนเลื่อนแนวตั้ง**	*ดู vertical separation*
61.	vertical–accretion deposit	**สิ่งทับถมงอกแนวตั้ง**	*ดู flood–plain deposit*
62.	vertical-variability map	**แผนที่การเปลี่ยนแปลงแนวดิ่ง**	แผนที่ลำดับชั้นหินชนิดหนึ่งที่แสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่งในแนวดิ่ง ความหนา จำนวนชั้น และชนิดหิน ในลำดับชั้นหินหนึ่ง ๆ เช่น แผนที่จำนวนชั้นหินทราย แผนที่ความหนาเฉลี่ยชั้นหินปูน หรือแผนที่อัตราส่วนชั้นหินทรายต่อหินดินดาน
63.	Vertisols	**เวอร์ทิซอลส์**	อันดับดินอันดับหนึ่งในการจำแนกตามระบบอนุกรมวิธานดิน เป็นดินแร่ที่มีการขยายและหดตัวสูง เหนียวมาก มีสีดำ ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออนสูง แร่มอนมอริลโลไนต์สูง มีสมบัติในการเปลี่ยนรูปร่างได้ดี ในฤดูแล้งจะเกิดร่องแตกระแหงลึกและ

			กว้าง เนื่องจากดินสูญเสียน้ำไปมาก ส่วนในฤดูฝนร่องนั้นจะปิดเนื่องจากดินมีการยืดตัว พบมากในบริเวณที่มีสภาพภูมิอากาศช่วงเปียกและช่วงแห้งชัดเจน
64.	very angular	**-เป็นเหลี่ยมคม**	คำที่ใช้กับลักษณะมุมแหลมหรือมีขอบคม โดยทั่วไปกล่าวถึงหินที่เพิ่งแตกใหม่ ๆ หรืออนุภาคของหินที่ยังไม่ถูกขัดถู *ดู angular, round และ subround ประกอบ*
65.	very coarse sand	**ทรายหยาบมาก**	*ดูคำอธิบายใน sand*
66.	very common	**ค่อนข้างมาก**	*ดูคำอธิบายใน abundant*
67.	very fine pebble	**กรวดกลางละเอียดมาก**	*ดู granule ความหมายที่ ๑*
68.	very fine sand	**ทรายละเอียดมาก**	*ดูคำอธิบายใน sand*
69.	vescicular	**-โพรงข่าย**	*ดูคำอธิบายใน cellular*
70.	vestigial structure	**โครงสร้างเหลือค้าง**	อวัยวะหรือส่วนของร่างกายขนาดเล็กของสิ่งมีชีวิตซึ่งหยุดการใช้งานหรือพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์ และยังคงเหลือค้างอยู่ในช่วงชีวิตของสิ่งมีชีวิตนั้น อวัยวะดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นมาแล้วในขั้นตอนแรกของการพัฒนาแบบสมบูรณ์ในสิ่งมีชีวิตรุ่นที่ผ่านมา แต่ในรุ่นปัจจุบันอวัยวะดังกล่าวไม่ได้ใช้งานและอาจหดหายไปหมดในรุ่นต่อ ๆ ไป เช่น ไส้ติ่ง
71.	vibration	**มาตรความถ่วงแบบสั่น**	เครื่องวัดความถ่วงแบบหนึ่ง โดยบันทึกคาบการสั่นทางขวางของเส้นลวดแบนบาง ซึ่งแขวนตึงด้วยมวลวัตถุที่ทราบขนาด

	gravimeter		ของนำหนัก ใช้ประโยชน์ในการวัดความถ่วงทางทะเลและทางอากาศ 2/56
72.	Vickers hardness number	**ค่าความแข็งวิกเกอรส์**	ค่าความแข็งจุลภาคของวัสดุที่ได้จากการวัดภายใต้กล้องจุลทรรศน์ที่เกิดจากรอยกด โดยใช้ผลึกเพชรกดลงไปบริเวณผิวของวัสดุด้วยแรงกดจำนวนหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง ขนาดของพื้นที่ผิวของรอยกดจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็กมาก เมื่อนำความยาวของเส้นทแยงมุมของรูปสี่เหลี่ยมไปคำนวณหาค่าความแข็งตามสูตรของวิกเกอรส์จะได้ค่าความแข็ง วิกเกอรส์ = ๑๘๕๔.๔ × แรงกด (กรัม) / ค่าเฉลี่ยของเส้นทแยงมุม (ไมครอน) ตัวอย่างค่าความแข็งวิกเกอรส์ของแร่ เช่น แกรไฟต์มีค่า ๑๒ ทอง ๕๐-๕๒ ทองแดง ๑๒๐-๑๔๓ ดีบุก ๑๐๒๗-๑๐๗๕ โครไมต์ ๑๑๙๕-๑๒๑๐ รูปการหาค่าความแข็งวิกเกอรส์
73.	virgation	**เวอร์เกชัน**	๑. รูปแบบของแนวสันเขาที่แยกออกจากจุดกึงกลางเดียวกันที่แสดงให้เห็นบนแผนที่หนึ่ง ๆ มีลักษณะคล้ายรวงข้าว ๒. รูปแบบชั้นหินคดโค้งที่มีผิวของระนาบแกนคดโค้งแยกหรือกางออกจากกึ่งกลางร่วมคล้ายรูปพัด
74.	Virgilian	**เวอร์กิเลียน**	คำเรียกชื่อหน่วยหินในทวีปอเมริกาเหนือ เป็นหน่วยหินที่มีอายุอยู่

			ในช่วงปลายสุดของยุคดีโวเนียน
75.	viscosity of oil	**ความหนืดน้ำมัน**	ความสามารถในการไหลของน้ำมัน โดยการวัดเวลาที่ของไหลในปริมาตรที่กำหนดไหลออกจากภาชนะจนหมด ภายใต้อุณหภูมิที่กำหนด
76.	visual organic matter	**สารอินทรีย์เห็นได้**	สารอินทรีย์ที่สามารถมองเห็นได้ด้วยกล้อง ๒ ตา หลังผ่านการแยกสกัดด้วยกรดเกลือ กรดกำมะถัน และกรดกัดแก้ว เพื่อละลายสารแร่ (mineral matter) ออกไป สารนี้เป็นสารปฐมภูมิ เช่น ผิวเคลือบของใบไม้ (cuticle) สปอร์ ละอองเรณู แพลงก์ตอน สาหร่าย เห็ดรา (fungi) เรซิน และสารทุติยภูมิ เช่น แซพรอเพล (sapropel) ถ่าน พอลิเมอร์ ไพโรบิทูเมน และก้อนน้ำมัน
77.	vitrain	**วิเทรน**	เนื้อถ่านหินชนิดหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นแถบลายวาวสว่างจ้าแบบแก้ว สีดำ มีแนวแตกเรียบ แบบลูกบาศก์ และรอยแตกแบบเว้าโค้ง *ดู banded coal ประกอบ*
78.	vitreous luster	**ความวาวแบบแก้ว**	ลักษณะการสะท้อนแสงที่ผิวแร่ซึ่งมีความวาวคล้ายแก้ว เช่น ควอตซ์
79.	vitric tuff	**หินเถ้าภูเขาไฟเนื้อแก้ว**	หินเถ้าภูเขาไฟที่ประกอบด้วยเศษชิ้นของแก้วภูเขาไฟเป็นส่วนใหญ่ *ดู crystal vitric tuff ประกอบ*

80.	vitrification	การเกิดแก้ว	การเปลี่ยนเป็นแก้วด้วยความร้อนและการหลอมตัว
81.	ตัดศัพท์ vitrinertite	วิทริเนอร์ไทต์	*ดูคำอธิบายใน microlithotype* 22/56
82.	vitrinite	วิทริไนต์	มาเซอรัลกลุ่มหนึ่งซึ่งเปลี่ยนสภาพมาจากส่วนที่เป็นเนื้อไม้ หรือส่วนของผนังเซลล์ และเนื้อเยื่อต่าง ๆ ของลำต้น กิ่งก้าน และราก มีอัตราการสะท้อนแสงปานกลางระหว่างลิปทิไนต์กับอิเนอร์ทิไนต์ มีสีเทาถึงเทาขาว ปรกติไม่เรืองแสง แต่มีบางชนิดเรืองแสงสีน้ำตาลอ่อน ประกอบด้วยธาตุคาร์บอนร้อยละ ๘๐–๙๐ ไฮโดรเจนร้อยละ ๔–๕ และออกซิเจนร้อยละ ๓–๑๑ วิทริไนต์เป็นส่วนประกอบหลักของถ่านหินทั่ว ๆ ไปประมาณร้อยละ ๕๐–๙๐
83.	vitrinitization; vitrinization	การเกิดแถบลายวาวจ้า	*ดูคำอธิบายใน coalification; carbonification*
84.	ตัดศัพท์ vitrite	วิไทรต์	*ดูคำอธิบายใน microlithotype* 22/56
85.	vitroclastic	-เนื้อเศษหินผสมแก้ว	คำที่ใช้กับเนื้อของหินตะกอนภูเขาไฟที่มีเศษแก้วชิ้นเล็ก ๆ ในเนื้อหิน **ยืนยันมติเดิม** 12,13/56
86.	vitrophyre	หินเนื้อแก้ว	หินอัคนีเนื้อดอกที่มีเนื้อพื้นเป็นแก้ว
87.	void	ช่องว่าง	*ดู interstice*

88.	void ratio	**อัตราส่วนช่องว่าง**	อัตราส่วนของปริมาตรที่เป็นช่องว่างต่อวัสดุที่เป็นของแข็งในตะกอนหรือหินตะกอน
89.	voidal concretion	**มวลสารพอกพรุน**	มวลสารพอกไลโมไนต์ที่มีรูพรุนหรือช่องอันเกิดจากการผุพังของเคลย์ที่มีเหล็กออกไซด์ปนอยู่จำนวนมาก
90.	volatile component; fugitive constituent; volatile	**ส่วนประกอบระเหย**	วัสดุในแมกมา เช่น นำ คาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งมีความดันไอมากพอที่จะสะสมตัวในรูปของแก๊ส
91.	volatile matter	**สารระเหย**	สารที่ถูกขับออกมาในรูปของแก๊สหรือไอระเหย ยกเว้นความชื้น ในระหว่างการเผาไหม้ของถ่านหินที่อุณหภูมิ ๙๕๐ องศาเซลเซียส
92.	volatile; fugitive constituent; volatile component	**ส่วนประกอบระเหย**	*ดู volatile component; fugitive constituent; volatile*
93.	volcanic	**-ภูเขาไฟ**	๑. คำที่ใช้กับปรากฏการณ์ โครงสร้าง หรือหินชนิดต่าง ๆ ของภูเขาไฟ

			๒. *ดู extrusive* **ยืนยันมติเดิม 13/56**
94.	volcanic pipe	**ท่อภูเขาไฟ**	ช่องทางที่ให้แมกมาไหลขึนมา โดยปรกติแล้วมักเติมเต็มด้วยหินกรวดเหลี่ยมภูเขาไฟ และเศษชิ้นของหินที่มีอายุแก่กว่า เป็นเขตที่มีสภาพให้ซึมได้สูง โดยทั่วไปเป็นเขตกำเนิดแหล่งแร่ *มีความหมายเหมือนกับ pipe ความหมายที่ ๔*
95.	volcanic arc	**แนวภูเขาไฟรูปโค้ง**	เขตแนวโค้งทีประกอบด้วยกลุ่มภูเขาไฟ ซึงเกิดขึนเหนือเขตมุดตัวของแผ่นธรณี เช่น แนวภูเขาไฟรูปโค้งเลย-เพชรบูรณ์ ยุคเพอร์โมไทรแอสซิก
96.	volcanic ash	**เถ้าธุลีภูเขาไฟ**	ชินส่วนของวัตถุทีพ่นออกจากช่องปะทุภูเขาไฟ และมีขนาดไม่เกิน ๔ มิลลิเมตร ถ้ามีขนาดระหว่าง ๑/๔ – ๔ มิลลิเมตร จัดเป็นเถ้าธุลีหยาบ ถ้าขนาดต่ำกว่า ๑/๔ มิลลิเมตร จัดเป็นเถ้าธุลีละเอียด ซึ่งบางทีเรียกว่า ฝุ่นภูเขาไฟ (volcanic dust) *มีความหมายเหมือนกับ ash ๒*
97.	volcanic block*	**บล็อกภูเขาไฟ**	หินชินส่วนภูเขาไฟทีภูเขาไฟพ่นออกมาในลักษณะเป็นของแข็ง มีขนาดใหญ่กว่า ๖๔ มิลลิเมตร *ดู lapilli ประกอบ*
98.	volcanic bomb*	**บอมบ์ภูเขาไฟ**	วัตถุทีเป็นก้อนซึงเกิดจากการระเบิดของภูเขาไฟ ผิวนอกแสดงลักษณะของของเหลวที่แข็งตัวในอากาศแล้วจึงตกลงมา มีลักษณะมน อาจมีรูปร่างได้หลายแบบ เช่น หัวท้ายอาจแหลม ช่วงตัวเป็นริ้วยาว มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๖๔ มิลลิเมตร ขึ้นไป

99.	volcanic breccia	**หินกรวดเหลียมภูเขาไฟ**	หินตะกอนภูเขาไฟซึงประกอบด้วยเศษหินภูเขาไฟทีมีลักษณะเป็นก้อนเหลี่ยม และมีขนาดใหญ่กว่า ๒ มิลลิเมตร *ดู pyroclastic breccia ประกอบ*
100.	volcanic chain	**แนวภูเขาไฟ**	ภูเขาไฟหลาย ๆ ลูกทีเรียงตัวกันเป็นแนวตามโครงสร้างทางธรณีวิทยาขนาดใหญ่ เช่น รอยเลื่อน หรือเขตมุดตัวของเปลือกโลก
101.	volcanic cloud; ash cloud; dust cloud; eruption cloud	**กลุ่มควันภูเขาไฟ**	*ดู eruption cloud; ash cloud; dust cloud; volcanic cloud*
102.	volcanic cluster	**กลุ่มภูเขาไฟ**	กลุ่มช่องเปิดภูเขาไฟทีวางตัวอย่างไม่เป็นระบบ
103.	volcanic conduit	**ท่อเปิดภูเขาไฟ**	ช่องหรือเส้นทางทีนำพาวัสดุภูเขาไฟขึนมาจากระดับลึก
104.	volcanic cone*	**กรวยภูเขาไฟ**	ภูเขาไฟทีมีลักษณะเป็นเนินรูปกรวย ประกอบด้วยลาวาและ/หรือหินภูเขาไฟ เกิดจากภูเขาไฟพ่นลาวาและตะกอนภูเขาไฟออกมาสะสมอยู่รอบ ๆ ปล่องภูเขาไฟนั้น *มีความหมายเหมือนกับ cone (ดูรูปที่ caldera)*
105.	volcanic conglomerate	**หินกรวดมนภูเขาไฟ**	หินกรวดมนทีประกอบด้วยวัสดุภูเขาไฟมากกว่าร้อยละ ๕๐ ส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนภูเขาไฟเนื้อหยาบ

106.	volcanic core; volcanic neck	**คอภูเขาไฟ**	*ดู volcanic neck; volcanic core*
107.	volcanic crater*	**ปล่องภูเขาไฟ**	หุบลึกรูปกรวยหงายมีขอบเกือบกลมตอนยอดภูเขาไฟที่สงบชั่วคราวหรือหมดพลังแล้ว ปล่องภูเขาไฟอาจเกิดขึ้นจากการระเบิดหรือการสะสมตัวของวัสดุร้อน ณ ที่รอบ ๆ ขอบ *(ดูรูปที่ volcano)*
108.	volcanic dome; cumulo dome; cumulo–volcano	**โดมภูเขาไฟ**	ภูเขาไฟที่มีความลาดชันสูง ซึ่งเกิดจากหินละลายค่อนข้างหนืดพุหรือระเบิดออกมา แข็งตัวมีลักษณะคล้ายลูกโป่งหรือโดม หินละลายเดิมที่แข็งตัวแล้วอาจถูกดันตัวให้โป่งออกเนื่องจากหินละลายใหม่ที่แทรกขึ้นมา โดมภูเขาไฟมักพบอยู่ส่วนล่างหรือส่วนข้างของปล่องภูเขาไฟ โดยทั่วไปมักแสดงรอยแตกและหินโดยรอบเกิดการแตกหัก *ดู dome ประกอบ*
109.	volcanic dust*	**ฝุ่นภูเขาไฟ**	*ดูคำอธิบายใน volcanic ash*
110.	volcanic earthquake	**แผ่นดินไหวจากภูเขาไฟ**	แผ่นดินไหวที่เกิดสัมพันธ์กับการระเบิดของภูเขาไฟมากกว่าเกิดจากการแปรสัณฐาน
111.	volcanic eruption	**การปะทุของภูเขาไฟ**	การทีแมกมาใต้พื้นผิวโลกแทรกดัน และ/หรือพุพุ่งขึนมาตามรอยแยกหรือช่องปะทุของเปลือกโลกจนพ้นพื้นผิวดิน
112.	volcanic gas	**แก๊สภูเขาไฟ**	แก๊สทีถูกปลดปล่อยออกมาขณะภูเขาไฟระเบิด แก๊สเหล่านีละลายปนอยู่ในแมกมา และประกอบด้วยไอน้ำร้อยละ ๓๐-๙๐ ที่เหลือได้แก่ คาร์บอนไดออกไซด์ และซัลเฟอร์ไดออกไซด์ที่

			อุณหภูมิสูง และแก๊สไฮโดรเจนซัลไฟด์ที่อุณหภูมิต่ำ โดยมีแก๊สไฮโดรเจนคลอไรด์ ไนโตรเจนอิสระ และไฮโดรเจนฟลูออไรด์ด้วย
113.	volcanic glass*	**แก้วภูเขาไฟ**	แก้วธรรมชาติเกิดจากการที่หินเหลว ซึ่งปะทุจากภูเขาไฟเย็นตัวลงอย่างรวดเร็วจนสารประกอบในหินเหลวไม่ทันมีโอกาสตกผลึกเป็นแร่ประกอบหินอัคนี แก้วภูเขาไฟมีสีต่าง ๆ รวมทั้งสีดำ แบ่งเป็นชนิดย่อยได้คือ แก้วที่รอยแตกวาว เรียกว่า หินออบซิเดียน ที่รอยแตกมันด้าน ๆ เหมือนผิวรอยแตกของยางมะตอย เรียกว่า พิตช์สโตน (pitchstone)
114.	volcanic gravel	**กรวดภูเขาไฟ**	สิ่งทับถมจากกรวดเหลี่ยมภูเขาไฟที่มีขนาด ๕ มิลลิเมตร หรือเล็กกว่าเล็กน้อยจนแยกไม่ออกด้วยตาเปล่า ถ้าชิ้นส่วนเหล่านี้มีขนาดเล็กกว่า ๕ มิลลิเมตร ลงไปจนถึง ๒ มิลลิเมตร เรียกว่า ทรายภูเขาไฟ (volcanic sand)
115.	volcanic mud	**โคลนภูเขาไฟ**	โคลนที่เกิดจากการผสมของน้ำกับเถ้าภูเขาไฟ มักมีความร้อนในตอนแรก และไหลลงตามลาดกรวยภูเขาไฟในลักษณะโคลนไหล
116.	volcanic neck; volcanic core	**คอภูเขาไฟ**	ส่วนของหินอัคนีที่เกิดจากการแทรกซอนทางช่องเปิดของภูเขาไฟเดิม ต่อมาเมื่อเกิดการกร่อนบริเวณรอบ ๆ จนเหลือเป็นแท่งหินอยู่เหนือผิวดิน *มีความหมายเหมือนกับ neck ๓*
117.	volcanic rent	**แอ่งยุบภูเขาไฟ**	แอ่งหรือพื้นที่ยุบตัวขนาดใหญ่ของภูเขาไฟ ล้อมด้วยรอยแยกมีลักษณะเป็นวงซ้อนกันเมื่อมองจากมุมสูง เกิดจากการแทรกดัน

			ของแมกมา หรือจากน้ำหนักกดทับของกรวยภูเขาไฟที่วางตัวอยู่ด้านบน
118.	volcanic rock*	**หินภูเขาไฟ**	หินที่เกิดจากการระเบิดของภูเขาไฟมีเนื้อผลึกละเอียดหรือเป็นแบบแก้ว เช่น หินบะซอลต์
119.	volcanic sand*	**ทรายภูเขาไฟ**	*ดูคำอธิบายใน volcanic gravel*
120.	volcanic sink	**แอ่งภูเขาไฟยุบตัว**	แอ่งรูปร่างกลมหรือรูปไข่ (ellipsoid) ที่เกิดขึ้นจากการยุบตัวพังลงในบริเวณใกล้กับภูเขาไฟ หรือตรงด้านข้างของภูเขาไฟ แอ่งยุบตัวนี้ไม่มีลาวาหลากหรือขอบรอบ 36/55
121.	volcanic spine	**หนามภูเขาไฟ**	หินภูเขาไฟรูปร่างเรียวแหลม ซึ่งเกิดจากการไหลทะลักขึ้นมาของลาวาชนิดที่มีความหนืดสูงสู่พื้นผิวของลาวาหลากหรือโดมภูเขาไฟ โดยผ่านทางช่องเปิดของเปลือกโลก หนามภูเขาไฟมีความสูงตั้งแต่ ๒-๓ นิ้ว ถึงหลายร้อยฟุต ตัวอย่างของหนามภูเขาไฟที่สวยงามมีขนาดใหญ่พบที่ภูเขาเปเล่ (Pelée) ในดินแดนมาร์ตินีก ของประเทศฝรั่งเศส *มีความหมายเหมือนกับ spine ๒*
122.	volcanic vent	**ช่องเปิดภูเขาไฟ**	ช่องทางบนผิวโลกที่วัสดุภูเขาไฟเคลื่อนที่ผ่านขึ้นมา
123.	volcanic water	**น้ำภูเขาไฟ**	น้ำในแมกมาหรือที่มาจากแมกมาที่พุ่งขึ้นมาสู่ผิวโลก หรือบริเวณที่ระดับค่อนข้างตื้นเป็นน้ำแรกเกิดที่มีต้นกำเนิดจากภูเขาไฟ

124.	volcanicity; volcanism	**การเกิดภูเขาไฟ**	กระบวนการซึงแมกมาและแก๊สเคลือนจากภายในโลกผ่านเปลือกโลกและถูกดันขึ้นสู่ผิวโลกและบรรยากาศ
125.	volcaniclastic	**-ตะกอนเศษชินภูเขาไฟ**	คำทีใช้เกียวกับเศษชินส่วนทุกชนิดจากภูเขาไฟไม่ว่าจะเกิดขึนด้วยกระบวนการแตกหักซึ่งแพร่กระจายไปด้วยตัวกลาง เพื่อสะสมตัวในสิ่งแวดล้อมใด ๆ หรือผสมรวมกับเศษชิ้นส่วนที่ไม่ได้มาจากภูเขาไฟด้วยอัตราส่วนเท่าใดก็ได้ 13/56
126.	volcano*	**ภูเขาไฟ**	ภูเขาทีเกิดขึนจากการปะทุของแมกมา แก๊ส และเถ้าธุลีภูเขาไฟจากใต้เปลือกโลก แล้วปรากฏตัวเป็นสภาพเด่นอย่างหนึ่งทางภูมิศาสตร์ ภูเขาไฟมีหลายชนิดแบ่งไปตามสภาพของความรุนแรงในการปะทุ เช่น แคลดีรา *ดู caldera ประกอบ*
127.	volcanogenic	**-จากภูเขาไฟ**	คำทีใช้กับกระบวนการเกิดทีเกียวเนืองกับการกำเนิดภูเขาไฟโดยตรง โดยเฉพาะเกี่ยวกับการสะสมตัวของแหล่งแร่ เช่น การเกิดแหล่งแร่ซัลไฟด์ แหล่งแร่เหล็กแบบชั้น
128.	volcanology*	**วิทยาภูเขาไฟ**	วิชาวิทยาศาสตร์สาขาหนึงซึงประมวลประสบการณ์และอรรถาธิบายเรื่องที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ภูเขาไฟ
129.	V–shaped valley*	**หุบเขารูปตัววี**	หุบเขาแคบ ๆ ทีเกิดจากการกัดเซาะของธารนำ มีภาคตัดขวางเป็นรูปตัววี ลักษณะสำคัญคือ ฝั่งทั้ง ๒ ข้างจะมีความชันมาก แสดงลักษณะของธารน้ำอายุน้อยได้ด้วย
130.	VSP (vertical seismic profiling)	**วีเอสพี (การวัดคลืนไหวสะเทือนแนวดิ่ง)**	*ดู vertical seismic profiling (VSP)*

131.	vug	**วัก**	ช่องว่างหรือโพรงเล็ก ๆ ในสายแร่หรือหิน โดยปรกติจะมีผลึกแร่ต่างชนิดกับผลึกแร่ของหินที่ล้อมรอบอยู่เคลือบผนังช่องว่างนั้น *ดู druse และ geode ประกอบ*
132.	vulcanian-type eruption	**การปะทุแบบวัลคัน**	การปะทุของภูเขาไฟแบบหนึ่งที่มีการระเบิดอย่างรุนแรงทำให้ลาวาพุ่งขึ้นไปคล้ายลูกไฟในอากาศ แล้วแข็งตัวเป็นบอมบ์ภูเขาไฟ บล็อกภูเขาไฟ และเถ้าภูเขาไฟเป็นส่วนใหญ่
133.	Waalian	**วาเลียน**	ช่วงเวลาที่ธารน้ำแข็งละลายในสมัยไพลสโตซีนตอนต้นของทวีปยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นช่วงภูมิอากาศอบอุ่น อยู่เหนือเอบูโรเนียนและอยู่ใต้มีนาเปียน *ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ* 6/56 **ตรวจแล้ว**
134.	wacke	**แวก**	๑. หินทรายสกปรกที่ประกอบด้วยหินและแร่ที่ยังคละกันมาก เช่น เศษชิ้นหินปนกับเคลย์และทรายแป้ง โดยเฉพาะหินทรายที่มีมลทินสูงและมีเคลย์ปนอยู่มากกว่าร้อยละ ๑๐ ๒. หินตะกอนเนื้อประสมที่มีขนาดตะกอนต่าง ๆ คละกันไป ๓. ชื่อย่อของหินเกรย์แวก *มีความหมายเหมือนกับ vake*

135.	wackestone	**หินแว็กสโตน**	หินตะกอนคาร์บอเนตจำแนกโดย Dunham (1962) หมายถึง หินตะกอนคาร์บอเนตที่มีเม็ดแร่หรือซากดึกดำบรรพ์ในปริมาณมากกว่าร้อยละ ๑๐ อยู่ในเนื้อพื้นที่เป็นโคลนปูน โดยเม็ดแร่หรือซากดึกดำบรรพ์ไม่สัมผัสกัน *ดูรูปที่ mudstone*
136.	wad	**๑. สนิมแมงกานีส**	สารผสมไม่บริสุทธิของแร่แมงกานีสกับออกไซด์ชนิดอืน ๆ มีสีน้ำตาลเข้มหรือดำ มีน้ำร้อยละ ๑๐–๒๐ โดยทั่วไปมักอ่อนและเปื้อนมือ
137.	wad	**๒. แมงกานีสพรุ**	*ดู bog manganese*
138.	wall rock*	**หินผนัง**	๑. *(ธรณีวิทยาเศรษฐกิจ)* หินที่ล้อมรอบบริเวณสายแร่ทางแร่ หรือเป็นหินท้องที่ของแหล่งสายแร่ *ดู country rock ประกอบ* ๒. *(รอยเลื่อน)* มวลหินที่ประกอบเป็นแนวผนังของรอยเลื่อน
139.	walled lake	**ทะเลสาบกำแพง**	ทะเลสาบที่ชายฝั่งมีสันตะกอนล้อมรอบ มีลักษณะคล้ายกำแพง *ดู lake rampart; ice-push ridge ประกอบ*
140.	waning slope	**ความลาดเว้า**	บริเวณเชิงเขาที่มีความลาดชันน้อย และมีลักษณะโค้งเว้า เกิดจากกองเศษหินที่ถูกชะล้างจากลาดเขาส่วนบนลงมาสะสมตัวกันเป็นจำนวนมากและแผ่กว้างไปตามพื้นของหุบเขา คำนี้ดับเบิลยู เพงก์ (W. Penck) และ เอ. วูด (A. Wood) เป็นผู้นำมาใช้ 17/56

141.	warm glacier; temperate glacier	**ธารน้ำแข็งเขตอบอุ่น**	*ดู temperate glacier; warm glacier*
142.	warp*	**๑. ตะกอนปากน้ำ**	*(วิทยาตะกอน)* ๑.๑ ตะกอนขนาดดินเหนียวและทรายแป้งที่แขวนลอยอยู่ในน้ำบริเวณปากน้ำ ๒.๒ คำทั่วไปหมายถึงชั้นบาง ๆ ของตะกอนที่สะสมจากการตกจมของสารแขวนลอยในน้ำ เช่น ตะกอนจากแม่น้ำที่มีกระแสน้ำขึ้นน้ำลง
143.	warp*	**๒. แผ่นดินโก่งตัว**	*ดูคำอธิบายใน warping ๒*
144.	warping*	**๑. การทับถมของตะกอนปากน้ำ**	*(วิทยาตะกอน)* ๑.๑ การเกิดการทับถมของตะกอนปากน้ำตามบริเวณชายฝั่งปากน้ำกว้าง ๆ หรืออ่าวเล็กที่มีน้ำขึ้นลงในทะเลปะทะกับกระแสน้ำจากแม่น้ำ ณ บริเวณปากน้ำ ตะกอนปากน้ำจะตกสะสมตัวในช่วงที่น้ำทะเลขึ้นสูงทุกครั้ง โดยวิธีการเช่นนี้ทำให้มีพื้นดินงอกยื่นออกไปจากฝั่งอย่างช้า ๆ เป็นบริเวณกว้างและพื้นที่เปลี่ยนสภาพจากที่เคยเป็นลากูนหรือที่ลุ่มราบน้ำขึ้นถึง กลายเป็นที่ลุ่มชื้นแฉะ ๑.๒ การตื้นเขินหรืออุดตันของทางน้ำที่เกิดจากการสะสมของตะกอนปากน้ำ
145.	warping*	**๒. การเกิดแผ่นดินโก่งตัว**	*(ธรณีแปรสัณฐาน)* การโก่งตัวน้อย ๆ ของแผ่นดินทีเกิดในบริเวณกว้างอันเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของเปลือกโลก จะเป็นการโก่งตัวขึ้นหรือการแอ่นตัวลงก็ได้

146.	warpland*	**๑. ทีตำโก่งตัว**	แผ่นดินระดับตำ ซึงเกิดจากการโก่งตัวน้อย ๆ ของเปลือกโลก เป็นบริเวณกว้าง *ดู warping ๒ ประกอบ*
147.	warpland*	**๒. แหล่งสะสมตะกอนปากน้ำ**	แผ่นดินระดับตำทีมีการทับถมของตะกอนปากนำ *ดู warping ๑ ประกอบ*
148.	wash	**๑. พืนทีชะล้าง**	๑.๑ รูปแบบของแผ่นดินซึงถูกชะล้างหรือมีการจมและโผล่สลับกันจากการกระทำของทะเลและแม่น้ำ เช่น ตลิ่งทราย หรือตลิ่งโคลน หรือพื้นที่ของตลิ่งนั้นมีการจมและโผล่ตามระดับน้ำขึ้นน้ำลง ๑.๒ ส่วนตื้นที่สุดของแม่น้ำ ชะวากทะเล และร่องน้ำสู่ทะเล ๑.๓ ที่ลุ่มชื้นแฉะ มาบ บาง พรุ สนุ่น ๑.๔ แหล่ง หรือลาน หรือกะสะของตะกอนน้ำพา
149.	wash	**๒. ชะล้าง**	การกร่อนจากการกระทำของคลืน การพังทลายของดินจากทางน้ำไหล เช่น การกร่อนแบบร่องธาร การกร่อนแบบแผ่ซ่าน
150.	wash	**๓. ตะกอนชะล้าง**	วัสดุร่วนหรือวัสดุพืนผิวทีเกิดจากการกร่อน เช่น กรวด ทราย ทรายแป้ง รวมกันแล้วถูกพัดพาไปสะสมตัวโดยสายน้ำ ดังที่เกิดอยู่บนพื้นลาดเอียงด้านล่างของเทือกเขา ส่วนมากเป็นตะกอนน้ำพาเม็ดหยาบ ซึ่งสะสมตัวเป็นตะกอนน้ำพารูปพัดหรือรูปกรวย หรือเนินเศษหินที่อยู่ใต้หน้าผาเปิดโล่ง
151.	wash load	**วัตถุชะล้าง**	ส่วนหนึงของตะกอนลำธารทีมีขนาดเล็กกว่าตะกอนในชั้นหิน จัดเป็นส่วนหนึ่งของตะกอนแขวนลอยในน้ำที่ไม่ได้มาจากชั้น

			หิน แต่เป็นตะกอนที่ถูกชะลงในลำธารจากการกร่อนของตลิงการชะเป็นแผ่นและมวลตะกอนถล่ม *ดู bed-material load ประกอบ*
152.	washout	**การเซาะออก**	การที่นำโคลนเจาะละลายหรือเซาะชั้นหินที่ไม่คงทนออกมา ทำให้หลุมเจาะขยายใหญ่ขึ้น
153.	washover	**๑. วัตถุชะสาด**	วัตถุที่ถูกชะล้างแล้วมาทับถมสะสมกันเป็นจำนวนมากบนสันดอน จนทำให้มีลักษณะคล้ายรูปพัดแผ่ลาดสู่แผ่นดิน หรือสันดอนขวางกั้นที่แยกลากูนออกจากทะเลเปิด วัตถุนี้เกิดจากคลื่นพายุโหมซัดพังทลายพื้นที่ส่วนล่างของสันดอนและสันดอนขวางกั้น แล้วซัดสาดตะกอนเข้าไปสะสมในลากูน*มีความหมายเหมือนกับ wave delta; storm delta*
154.	washover	**๒. ชะสาด**	กระบวนการที่เกิดจากการชะสาด
155.	washover fan	**ตะกอนชะสาดรูปพัด**	แหล่งสะสมตะกอนที่มีลักษณะคล้ายพัด ประกอบด้วยทรายที่เกิดจากการชะเกาะสันดอนในขณะที่เกิดพายุ
156.	wastage	**๑. การเกลียผิวแผ่นดิน**	*ดู denudation*
157.	wastage	**๒. การเสียดกร่อน**	*ดู ablation ๑*
158.	waste	**๑. วัสดุร่วน**	(ธรณีวิทยา) ตะกอนร่วนที่เป็นผลจากการผุพังอยู่กับที่ทั้งกรรมวิธีทางกายภาพและเคมี แล้วเคลื่อนที่ลงไปตามความลาดเทของพื้นที่หรือเคลื่อนไปเป็นระยะทางสั้น ๆ ตามลำน้ำลงสู่

			ทะเล
159.	waste	**๒. วัสดุเหลือใช้**	(ธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม) สิ่งของทั้งของแข็งและของเหลวที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ซึ่งมีค่าน้อยมากหรือไม่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ส่วนมากเป็นของเหลือใช้จากโรงงาน เหมืองแร่ หรือจากกระบวนการผลิตที่ใช้วัสดุเพื่อทำให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจ
160.	waste rock	**หินเหลือทิ้ง**	เศษหินอันเกิดจากกิจกรรมการสกัดระเบิดในเหมืองเพื่อเอาแร่ออกมา เป็นส่วนที่มีค่าน้อย ซึ่งก้อนหินดังกล่าวจะถูกเคลื่อนย้ายไปไว้บริเวณขอบเหมืองแร่
161.	wasted	**ตะกอนผุ, ขยะ**	๑. ธรณีวิทยา หมายถึง วัสดุร่วนที่เป็นผลจากการผุพังอยู่กับที่ทั้งทางด้านกลศาสตร์และทางเคมี แล้วเคลื่อนที่ลงไปตามความลาดเทของพื้นที่หรือเคลื่อนไปเป็นระยะทางสั้น ๆ ตามลำน้ำลงสู่ทะเล ๒. ธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งของทั้งของแข็งและของเหลวที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ซึ่งมีค่าน้อยมากหรือไม่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ส่วนมากเป็นของเหลือใช้จากโรงงาน เหมืองแร่ หรือจากกระบวนการที่ใช้วัสดุอย่างหนึ่งเพื่อทำให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจ
162.	water content	**ปริมาณน้ำ**	น้ำที่บรรจุอยู่ในช่องว่างของตะกอนหรือหินตะกอน โดยทั่วไปจะแสดงด้วยอัตราส่วนของน้ำหนักน้ำที่มีอยู่ในตะกอนกับน้ำหนักของตะกอนนั้นเมื่อแห้งคูณด้วยร้อย *ดู moisture content ประกอบ*

163.	water course	**เส้นทางนำ**	กลุ่มทางนำหรือทางนำตามธรรมชาติที่มีนำไหลตลอด หรือไหลเป็นบางช่วง นอกจากนั้น ยังหมายรวมถึงอ่าง คลอง ท่อน้ำ หรือทางน้ำที่สร้างขึ้นเพื่อลำเลียงน้ำ เช่น ทางระบายน้ำออกจากบึง
164.	water cycle	**วัฏจักรนำ**	*ดู hydrologic cycle*
165.	water drive	**แรงขับนำ**	พลังงานในแหล่งนำมันหรือแก๊สที่เกิดจากความดันอุทกสถิต (hydrostatic pressure) หรือความดันอุทกพลวัต (hydrodynamic pressure) ของชั้นหินกักเก็บ
166.	water flood; water injection	**การไล่ด้วยนำ**	การอัดนำเข้าไปในชันกักเก็บ เพื่อเพิ่มความดันในชันกักเก็บ เป็นการผลิตน้ำมันดิบขั้นทุติยภูมิและตติยภูมิ
167.	water gap*	**ช่องเขานำกัด**	ช่องเขาขาดที่เกิดจากการกัดเซาะผ่าแนวเขาโดยการกระทำของลำธาร
168.	water horizon; aquifer	**ชั้นหินอุ้มน้ำ, ชั้นน้ำ**	*ดู aquifer; water horizon*
169.	water of imbition	**การดูดกลืนนำ** **ถามสมคิด**	๑. จำนวนนำที่หินสามารถกักเก็บไว้ได้เหนือระดับนำใต้ดิน ๒. การอิ่มตัวของน้ำ
170.	water of retention	**นำคงตัว** **ถามสมคิด**	ส่วนหนึ่งของนำที่เชื่อมต่อถึงกันอยู่ในหินตะกอน โดยคงรูปอยู่ในช่องว่างระหว่างตะกอนภายใต้แรงดันตามรูเล็กๆ และมีการไหลอย่างสะดวก

171.	water parting; divide; drainage divide; height of land; topographic divide; watershed line*	**สันปันน้ำ**	*ดู divide; drainage divide; height of land; topographic divide; water parting; watershed line*
172.	water regime	**ร่องน้ำสมดุล**	๑. ทางน้ำที่คงสภาพอยู่ได้เพราะมีความสมดุลระหว่างการกร่อนกับการสะสมตะกอนในช่วงเวลาหลายปี ๒. สถานะหนึ่งของทางน้ำที่เกี่ยวข้องกับอัตราการไหลเฉลี่ย โดยวัดปริมาตรน้ำที่ไหลผ่านร่องน้ำ ณ ที่ต่าง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง
173.	water table*	**ระดับน้ำใต้ดิน**	พื้นผิวหรือแนวระดับน้ำใต้ผิวดินที่อยู่ระหว่างเขตอิ่มน้ำกับเขตอิ่มอากาศ ณ ระดับน้ำใต้ดินนี้แรงดันน้ำในชั้นหินเท่ากับแรงดันของบรรยากาศ *มีความหมายเหมือนกับ level of saturation*
174.	water washing	**การชะล้างด้วยน้ำ**	กระบวนการแปรเปลี่ยนที่ไม่ผ่านความร้อนซึ่งมีผลต่อน้ำมันในแหล่งกักเก็บโดยน้ำที่ไหลผ่านในชั้นหินกักเก็บ จะพาสารไฮโดรคาร์บอนส่วนที่ละลายน้ำได้ออกไปด้วยซึ่งส่วนใหญ่เป็นแอโรแมติก เบนซีน และโทลูอีน รวมทั้งไฮโดรคาร์บอนชนิดเบาด้วย
175.	water witch	**เครื่องหยั่งหาน้ำ**	การคิดค้นวิธีหาน้ำ โดยทั่วไปมักจะใช้กระแสไฟฟ้า

		ถามสมคิด	
176.	watercourse	เส้นทางน้ำ	กลุ่มทางน้ำหรือทางน้ำตามธรรมชาติที่มีน้ำไหลตลอด หรือไหลเป็นบางช่วง นอกจากนั้น ยังหมายรวมถึงอ่าง คลอง ท่อน้ำ หรือทางน้ำที่สร้างขึ้นเพื่อลำเลียงน้ำ เช่น ทางระบายน้ำออกจากบึง
177.	waterfall	น้ำตก	สายน้ำของลำธารที่ไหลตกลงตั้งฉากหรือชันมาก ณ ที่ซึ่งน้ำไหลผ่านชั้นหินโผล่ที่มีความทนทานมาก และอยู่บนชั้นหินที่มีความทนทานน้อยที่ถูกกร่อนออกไป หรือน้ำที่ไหลตกจากขอบที่ราบสูง หรือหน้าผาชายฝั่งทะเล *ดู rapids ประกอบ*
178.	waterlime; hydraulic limestone	หินปูนน้ำ	*ดู hydraulic limestone; waterlime*
179.	watershed	บริเวณลุ่มน้ำ	*๑. ดู drainage area; catchment; catchment basin; drainage basin; feeding ground* ๒. ในประเทศอังกฤษ หมายถึง สันปันน้ำ (watershed line) **ยืนยันมติเดิม** 14/56
180.	watershed line; divide;drainage divide; height of	สันปันน้ำ	*ดู divide; drainage divide; height of land; topographic divide; water parting; watershed line*

	land; topographic divide; water parting*		
181.	water–table well	**บ่อระดับน้ำใต้ดิน ถามสมคิด**	บ่อที่เจาะอยู่บนชั้นน้ำบาดาลไม่มีแรงดัน อาจจะมีระดับน้ำของตัวเอง แต่ไม่จำเป็นต้องวางอยู่ในระดับเดียวกับระดับน้ำใต้ดิน
182.	Waucoban		คำเรียกชื่อหน่วยหินในทวีปอเมริกาเหนือ เป็นหน่วยหินที่มีอายุอยู่ในยุคแคมเบรียนตอนต้น
183.	wave	**คลื่น (น้ำ)**	การเคลื่อนที่หมุนวนในแนวดิ่งของน้ำที่มีการกระเพื่อมขึ้นลงของพื้นผิว ทั้งที่อยู่บนน้ำและในน้ำ
184.	wave base	**ฐานคลื่น**	ระดับความลึกที่คลื่นไม่สามารถขุดกวนตะกอนขึ้นมาได้ โดยทั่วไปอยู่ที่ความลึกประมาณ ๑๐-๒๐ เมตร
185.	wave cut cliff	**หน้าผาคลื่นตัด**	หน้าผาชายฝั่งที่เกิดจากหินแตกหักพังทลายลงมาเนื่องจากถูกคลื่นกัดเซาะเข้าไปในแผ่นดินตามแนวราบ *ดู sea cliff ประกอบ*
186.	wave cut platform	**ลานคลื่นเซาะ**	*ดูคำอธิบายใน shore platform*
187.	wave delta	**ดินดอนคลื่นชะสาด**	*ดู washover*
188.	wave length*	**๑. ความยาวคลื่น**	ความยาวหรือระยะห่างระหว่างยอดของคลื่นที่อยู่ติดกันหรือระหว่างคู่ตำแหน่งที่มีระดับเท่ากันคู่หนึ่ง

189.	wave length*	**๒. ช่วงลอน**	ระยะห่างระหว่างสันรอยโค้งคว่ำหรือหงายที่ประชิดกัน ในระบบการโค้งของหินที่มีสมมาตรกัน
190.	wave normal	**เส้นตั้งฉากหน้าคลื่น**	ในทางทัศนศาสตร์ หมายถึงเส้นตรงที่ลากตั้งฉากกับระนาบที่สัมผัสกับพื้นผิวของคลื่นแสงที่จุดใดจุดหนึ่ง
191.	wave path	**แนวคลื่น**	เส้นตรงที่กำหนดขึ้นตามแนวการเคลื่อนที่ของหน้าคลื่น ซึ่งทุก ๆ จุดบนเส้นตรงนี้ตั้งฉากกับหน้าคลื่น แนวคลื่นมีประโยชน์ในการใช้หาช่วงเวลาการเดินทางของคลื่นโดยวิธีการตามรอยแนวคลื่น (ray tracing) *มีความหมายเหมือนกับ raypath*
192.	wave refraction	**การหักเหของคลื่น**	๑. การเปลี่ยนแนวของยอดคลื่นเมื่อคลื่นเคลื่อนทำมุมเข้าสู่บริเวณน้ำตื้น เช่น ยอดคลื่นในน้ำตื้นจะเคลื่อนช้ากว่ายอดคลื่นในน้ำลึก และยอดคลื่นมีแนววางตัวขนานกับแนวชายทะเล ๒. การเปลี่ยนตำแหน่งของยอดคลื่นโดยกระแสน้ำ
193.	wave ripple mark; oscillation ripple; oscillation ripple mark	**รอยริ้วคลื่นสมมาตร**	*ดู oscillation ripple; oscillation ripple mark; wave ripple mark*
194.	wave runup; runup	**ระดับคลื่นซัด**	*ดู runup; wave runup*
195.	wave setup	**ระดับคลื่นยกตัว**	ระดับท้องคลื่นที่เพิ่มสูงขึ้นจากระดับน้ำปานกลางเมื่อเข้าใกล้

			ชายฝั่ง เนื่องจากการกระทำของคลื่น ซึ่งมีความสำคัญมากขณะเกิดพายุ เพราะจะทำให้ระดับน้ำสูงขึ้นจากระดับน้ำขึ้นน้ำลงปรกติ *ดู runup; wave runup ประกอบ*
196.	wave steepness	**ความชันคลื่น**	อัตราส่วนความสูงกับความยาวของคลื่นนำ โดยคลื่นที่มีอัตราส่วน $\frac{1}{25}$ ถึง $\frac{1}{7}$ จัดเป็นความชันมาก และอัตราส่วนน้อยกว่า $\frac{1}{100}$ เป็นความชันน้อย
197.	wave surface	**พื้นผิวหน้าคลื่น**	ในทางทัศนศาสตร์ *ดู wave front*
198.	wave–built terrace	**ตะพักคลื่นสร้าง**	ตะกอนที่ทับถมในทะเลเป็นรูปขั้นบันได อยู่ถัดจากตะพักคลื่นเซาะออกไป
199.	wave–cut bench	**ตะพักคลื่นเซาะ**	ลักษณะของการกร่อนที่ฐานผาชันในทะเล ซึ่งจะขยายตัวกว้างออกไปจนเป็นลานตะพักคลื่นเซาะได้ *(ดูรูปที่ wave–built terrace)*
200.	wave–cut notch	**รอยคลื่นบาก**	รอยหยักของหินที่เกิดจากการกัดเซาะของคลื่นตามแนวฐานของหน้าผาชายฝั่ง
201.	wavefront chart	**แผนภูมิหน้าคลื่น**	แผนภาพที่แสดงตำแหน่งความไหวของคลื่นไหวสะเทือนในเวลาที่ต่อเนื่องกัน โดยทั่วไปจะแสดงทางเดินของคลื่นในแนวราบกับความลึก
202.	wavefront; wave front	**หน้าคลื่น**	๑. *(ธรณีฟิสิกส์)* พื้นผิวซึ่งเป็นบริเวณตำแหน่งที่ความไหวของคลื่นไหวสะเทือนเคลื่อนที่ไปถึง ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ๒. *(ทัศนศาสตร์)* ตำแหน่งที่แสงเดินทางไปถึงเมื่อแสง

			ถูกส่งออกไปจากต้นกำเนิดทีเป็นจุด ในตัวกลางชนิดไอโซทรอปิก หน้าคลื่นจะมีลักษณะเป็นทรงกลม ถ้าจำกัดขนาดของแสงให้เป็นลำแสง หน้าคลื่นจะมีลักษณะเป็นพื้นผิวของระนาบราบ *ดู wave normal ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ wave surface*
203.	wavemark	**แนวรอยคลื่น**	๑. (ชายฝั่งทะเล) บริเวณทีคลื่นซัดสาดไปถึง ๒. (วิทยาตะกอน) รอยริ้วคลื่นที่เกิดจากการกระทำของคลื่นในขณะที่มีการสะสมตะกอน
204.	wax	**ไข**	นอร์แมลอัลเคนหรือพาราฟินชนิดแข็ง เป็นส่วนของไฮโดรคาร์บอนที่แยกได้จากปิโตรเลียม บางครั้งหมายถึงนอร์แมลอัลเคนในปิโตรเลียมที่มีคาร์บอนอะตอมมากกว่า ๒๕ อะตอมขึ้นไป น้ำมันดิบที่มีไขมากจะเรียกว่า “waxy” ดังนั้นต้องไม่สับสนกับคำว่า “paraffinic” ที่หมายถึงปิโตรเลียมที่มีองค์ประกอบเป็นนอร์แมลอัลเคนซึ่งไม่ได้ระบุจำนวนคาร์บอน
205.	waxing slope	**ความลาดนูน**	ส่วนบนของไหล่เขาทีมีลักษณะโค้งนูน เกิดจากการผุพังและการกร่อนของหินไหล่เขาซึ่งเดิมเป็นลาดเขา และมีการเปลี่ยนค่ามุมแบบทันทีทันใด (break of slope) คำนี้ดับเบิลยู เพงก์ (W. Penck) และเอ. วูด (A. Wood) เป็นผู้นำมาใช้ 17/56

206.	w-chert	**ดับเบิลยู-เชิร์ต**	หินเชิร์ตก้อนทรงมนที่เกิดจากการผุพังอยู่กับที่ *ดู T-chert ประกอบ*
207.	W-dolostone	**ดับเบิลยู-โดโลสโตน**	โดโลสโตนที่เกิดจากการผุพังอยู่กับที่ *ดู S-dolostone และ T-dolostone ประกอบ*
208.	weather shore	**ชายทะเลรับลม**	ชายทะเลที่วางตัวขวางทิศทางลม โดยมีลมพัดจากทะเลเข้าสู่แผ่นดิน หรืออยู่ในทิศทางที่ลมพัดผ่านเป็นประจำ และเป็นชายทะเลที่มีคลื่นลมแรง
209.	weathered layer	**ชั้นความเร็วต่ำ**	*(ธรณีฟิสิกส์)* ชั้นบริเวณใกล้ผิวโลกตั้งแต่ผิวบนลงไป ซึ่งคลื่นไหวสะเทือนเดินทางผ่านด้วยความเร็วคลื่นที่ต่ำมากจนถึงชั้นที่ความเร็วคลื่นสูงขึ้น *มีความหมายเหมือนกับ low-velocity layer (LVL) ความหมายที่ ๑ และ weathering ๒*
210.	weathering	**๑. การผุพังอยู่กับที่**	การที่หินผุพังทำลายลงด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ จากลมฟ้าอากาศกับน้ำฝน และรวมทั้งการกระทำของต้นไม้กับแบคทีเรีย ตลอดจนการแตกตัวทางกลศาสตร์ มีการเพิ่มอุณหภูมิและลดอุณหภูมิสลับกัน เป็นต้น หากหินที่ผุพังเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ ถูกพัดพากระจัดกระจายไปจากที่เดิมเรียกว่า การกร่อน *ดู denudation และ erosion ประกอบ*
211.	weathering	**๒. ชั้นความเร็วต่ำ**	*(ธรณีฟิสิกส์) ดู weathered layer*

212.	weathering boulder; boulder of weathering	**ก้อนหินมนใหญ่จากการผุพัง**	*ดู boulder of weathering; weathering boulder*
213.	weathering correction	**การแก้ค่าความเร็วชั้นความเร็วต่ำ**	ในการสำรวจคลื่นไหวสะเทือน เป็นการแก้เวลาเดินทางของคลื่นสะท้อนและคลื่นหักเหที่เกิดจากการผันแปรของเวลาเดินทางของคลื่นอันเนื่องมาจากความไม่สม่ำเสมอในชั้นหิน ซึ่งเป็นชั้นที่มีความเร็วคลื่นต่ำหรือเป็นชั้นความเร็วต่ำบริเวณผิวดิน
214.	weathering velocity	**ความเร็วชั้นความเร็วต่ำ**	ความเร็วคลื่นปฐมภูมิซึ่งเดินทางผ่านบริเวณพื้นที่ส่วนที่อยู่ใกล้ผิวดินซึ่งมีความเร็วคลื่นต่ำ ความเร็วชั้นความเร็วต่ำมีค่าประมาณ ๕๐๐-๗๐๐ เมตรต่อวินาที
215.	Weichsel	**ไวช์เซล**	คำที่ประยุกต์ใช้กับช่วงอายุธารน้ำแข็งลำดับที่สี่หรือลำดับสุดท้ายของสมัยไพลสโตซีนในทวีปยุโรปเหนือ 5/56
216.	Weichselian	**ไวช์เซเลียน**	ช่วงเวลาที่เกิดธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนตอนปลายสุดของทวีปยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ เกิดในช่วงภูมิอากาศหนาวเย็นเทียบได้กับช่วงธารน้ำแข็งวีร์ม *ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ* 5/56
217.	welded tuff	**หินเถ้าภูเขาไฟเนื้อเชื่อมติด**	หินตะกอนภูเขาไฟที่มีแก้วภูเขาไฟจำนวนมาก จากการกระทำของความร้อนจากอนุภาค น้ำหนักของหินด้านบนและแก๊สร้อน

			ทำให้หินแข็งขึนโดยการหลอมเชือมติดกันของแก้วภูเขาไฟขนาดเล็ก ประกอบด้วยตะกอนภูเขาไฟเนื้อซิลิกา มักพบเป็นแถบและเป็นแนวเส้น *ดู sillar ประกอบ*
218.	welding	**การเชือมแข็ง**	๑. การทำให้ตะกอนแข็งตัว เช่น เคลย์เกิดการแข็งตัวอันเนื่องมาจากน้ำหนักตะกอนที่วางทับอยู่ด้านบน หรือการเคลื่อนที่ของเปลือกโลก ทำให้โมเลกุลของตะกอนใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้นพร้อมกันนั้นน้ำที่อยู่ในตะกอนถูกรีดออกไป ๒. กระบวนการก่อตัวใหม่ที่ทำให้ผลึกหรือเม็ดแร่แต่ละเม็ดที่อยู่ห่างกันเชื่อมติดกันในระหว่างการอัดแน่น ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับการละลายภายใต้แรงดันและการถ่ายเทสารละลาย
219.	well completion; complete a well	**การเตรียมหลุมผลิต**	วิธีการเตรียมหลุมให้พร้อมสำหรับการผลิตปิโตรเลียมหรือวัตถุประสงค์อื่น เช่น หลุมอัด (injection well) โดยการใส่ท่อขนาดเล็กกว่าท่อกรุลงไปเชื่อมระหว่างปากหลุมกับชั้นหินกักเก็บเพื่อให้ของไหลไหลขึ้นมา
220.	well control	**การควบคุมหลุม**	วิธีการควบคุมหลุมเจาะปิโตรเลียมไม่ให้มีของไหลดันพลุ่งขึ้นมาจากหลุม มีหลายวิธี เช่น การกำกับดูแลน้ำโคลนเจาะให้มีน้ำหนักเหมาะสม
221.	well logging	**การหยังธรณีหลุมเจาะ**	*ดู logging*
222.	well shooting;	**การวัดคลืนไหวสะเทือนหลุมเจาะ**	ในการสำรวจคลืนไหวสะเทือน คือวิธีหาความเร็วคลืนเป็นฟังก์ชันความลึกโดยหย่อนจีโอโฟนลงในหลุมเจาะ แล้วบันทึก

	well seismic		เวลาการเดินทางของคลื่นจากต้นกำเนิดถึงจีโอโฟน โดยใช้การจุดระเบิดเป็นตัวกำเนิดคลื่นที่ปากหลุม
223.	well site geologist	**นักธรณีวิทยาหลุมเจาะ**	นักธรณีวิทยาที่มีหน้าที่ศึกษา ตรวจสอบ และวิเคราะห์ชิ้นตัวอย่างและแท่งตัวอย่างในระหว่างการเจาะ ว่าได้เจาะผ่านชั้นหรือหน่วยหินวิเคราะห์ใดบ้าง และหาร่องรอยของไฮโดรคาร์บอน
224.	well stimulation	**การกระตุ้นหลุม**	วิธีการใด ๆ ที่ทำให้หลุมผลิตมีความสามารถในการผลิตเพิ่มมากขึ้น เช่น การอัดกรด การขยายรอยแตก
225.	wellhead	**๑. อุปกรณ์ปากหลุม**	อุปกรณ์ควบคุมหลุมบนดิน ซึ่งประกอบด้วยปากท่อกรุ (casing head) ปากท่อผลิต (tubing head) และอุปกรณ์ควบคุมการไหลของน้ำมัน *ดู chrismas tree ประกอบ*
226.	wellhead	**๒. –ปากหลุม**	คำที่ใช้ประกอบคำอื่นเพื่อแสดงว่าเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ปากหลุม เช่น ความดันปากหลุม ราคาปากหลุม
227.	welt	**ขอบตะเข็บ**	๑. *(วิทยาถ่ำ)* ลักษณะรูปร่างของการสะสมตัวระยะเริ่มแรกของการตกตะกอนในถ้ำจนเป็นหินงอกหินย้อย มีรูปร่างกลมหรือเป็นวงรี เกิดตามแนวชั้นหินแนวนอนหรือรอยแตก ขอบตะเข็บเป็นระยะเริ่มแรกของการสะสมแคลเซียมคาร์บอเนตก่อนเป็นรูปโล่ (shield formation) ๒. *(ธรณีแปรสัณฐาน)* เปลือกโลกส่วนที่ถูกยกขึ้นเป็นร่องหรือเป็นแนวเส้นขนาดใดก็ได้

228.	Wenner array	**แถวลำดับแบบเวนเนอร์**	รูปแบบการจัดวางขั้วไฟฟ้าในการสำรวจความต้านทานไฟฟ้าจำเพาะ โดยการวางขั้วไฟฟ้าในแนวเส้นตรงเรียงตามกัน ให้ขั้วกระแสไฟฟ้าคร่อมอยู่ด้านนอก ขั้วศักย์ไฟฟ้าอยู่ด้านใน โดยมีระยะห่างระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้า (AB) กับระยะห่างระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้า (MN) และระยะห่างระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้ากับขั้วศักย์ไฟฟ้าที่อยู่ใกล้กัน (AM และ NB) มีค่าเท่ากัน มีรูป A, B คือ ขั้วกระแสไฟฟ้า M, N คือ ขั้วศักย์ไฟฟ้า I คือ กระแสไฟฟ้าที่วัดด้วยแอมมิเตอร์ V คือ ความต่างศักย์ไฟฟ้าที่วัดด้วยโวลต์มิเตอร์ X คือ ระยะระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้ากับขั้วศักย์ไฟฟ้า
229.	Wentworth grade scale	**มาตราขนาดตะกอนเวนต์เวิร์ท**	มาตราวัดขนาดเม็ดตะกอนที่ได้แก้ไขมาจากมาตราขนาดตะกอนอัดเดน แต่ช่วงทางเรขาคณิตยังเป็นอัตราคงที่ คือ มาตราเริ่มจากอนุภาคตะกอนดินเหนียว (ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า ๑/๒๕๖ มิลลิเมตร) ถึงก้อนหินมนใหญ่ (ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า ๒๕๖ มิลลิเมตร) เป็นมาตราขนาดตะกอนที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป โดยนักตะกอนวิทยาชาว

			อเมริกาเหนือ มาตราวัดขนาดเม็ดตะกอนที่นายซี.เค. เวนต์เวิร์ท (C. K. Wentworth) ได้แก้ไขมาจากมาตราขนาดตะกอนอัดเดน (Udden grade scale) และเผยแพร่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ โดยยังคงยึดช่วงทางเรขาคณิตเป็นอัตราคงที่ ๑:๒ มาตรานี้วัดได้ตั้งแต่ขนาดอนุภาคของเคลย์ (ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า ๑/๒๕๖ มิลลิเมตร) ถึงก้อนหินมนใหญ่ (ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่า ๒๕๖ มิลลิเมตร) เป็นมาตราขนาดตะกอนที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป โดยนักตะกอนวิทยาชาวอเมริกาเหนือ *(ดูตารางประกอบ)*
230.	wet gas	**แก๊สเปียก**	*ดู คำอธิบายใน dry gas*
231.	wetted perimeter	**เส้นขอบเปียก**	๑. ความยาวของเส้นขอบที่นำสัมผัสกับพื้นท้องน้ำและด้านข้างของทางน้ำ โดยวัดในแนวระนาบตั้งฉากกับทิศทางการไหลของน้ำ ค่าเส้นขอบเปียกนี้ใช้ในการคำนวณค่ารัศมีชลศาสตร์ (hydraulic radius) ๒. ความยาวของแนวทางน้ำใต้ผิวน้ำ
232.	whaleback	**๑. เขารูปหลังปลาวาฬ**	เขาหรือภูเขาที่มีลักษณะมนรีคล้ายหลังปลาวาฬ มักเป็นภูเขาหินแกรนิต โดยเฉพาะที่เกิดจากการเคลื่อนผ่านของธารน้ำแข็ง
233.	whaleback	**๒. เนินทรายรูปหลังปลาวาฬ**	เนินทรายที่มีรูปมนรี พบในทะเลทรายเขตร้อน

234.	whetstone	**หินลับมีด**	หินเนื้อละเอียด แข็ง เกิดตามธรรมชาติ มักมีซิลิกาสูง เหมาะสำหรับลับเครื่องมือเครื่องใช้ให้คม เช่น หินโนวาคิวไลต์
235.	whirlpool	**กระแสน้ำวน**	รูปลักษณ์ของน้ำทีมีแนวทางการเคลือนทีอย่างรวดเร็วเป็นรูปวงกลม สัมพันธ์กับรัศมีที่มีค่าจำกัด โดยอาจเกิดจากกระแสน้ำที่ไหลผ่านร่องน้ำที่ไม่สม่ำเสมอหรือมีสิ่งกีดขวาง หรือเป็นการปะทะกันของกระแสน้ำ ๒ แนวที่ไหลตรงกันข้าม
236.	whistling sand; squeaking sand; musical sand	**ทรายหวีด**	เม็ดทรายซึงเคลือนทีเบียดกันแล้วทำให้เกิดเสียง มักพบบริเวณหาดทรายเมื่อเหยียบย่ำหรือทุบด้วยมือแล้วมีเสียงแหลมสูง
237.	white mica	**ไมกาขาว**	ไมกาสีอ่อน หรือ แร่มัสโคไวต์ (muscovite)
238.	whiting	**๑. แป้งคาร์บอเนต**	๑. ๑ ผงแป้งชอล์กที่ได้จากการบดชอล์กบริสุทธิ์ แล้วนำไปล้างให้สะอาด หรือผงแป้งที่ได้จากการโม่บดย่อยหินปูนบริสุทธิ์ หรือได้จากการตกผลึกทางเคมีของแคลเซียมคาร์บอเนต ใช้ประโยชน์ในการผสมทำสีทา ผสมอุดรู ทำกระดาษ ทำหมึก ใช้ฉาบตัวถังรถก่อนพ่นสี ผสมยาง ยาขัดรองเท้า ๑.๒ มวลน้ำโคลนแคลเซียมคาร์บอเนตแขวนลอยสีขาวเกิดจากกระแสลมหรือกระแสน้ำขึ้นลงไปกวนให้ตะกอนแคลเซียมคาร์บอเนตบนลานน้ำตื้นเคลื่อนไหวลอยขึ้นจากพื้น

239.	whiting	**๒. ช่วงน้ำทะเลขาว**	ปรากฏการณ์ทีน้ำทะเลมีสีขาว เนืองจากการเจริญเติบโตของค็อกโค-ลิท สามารถมองเห็นได้จากดาวเทียม)
240.	whorl	**วงเกลียว**	เปลือกทีมีลักษณะม้วนรอบแกนเป็นวงครบหนึงรอบหรือครบ ๓๖๐ องศา พบในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น หอยกาบเดี่ยว หอยเซฟาโลพอด และฟอแรมินิเฟอรา *ดู suture ประกอบ ดูรูปประกอบ*
241.	wiborgite	**-ไวบอร์ไกต์**	คำทีใช้กับหินภูเขาไฟและหินอัคนีระดับลึกทีมีผลึกดอกของแร่แอลคาไลเฟลด์สปาร์ที่ล้อมรอบด้วยแร่แพลจิโอเคลสตามขอบ *มีความหมายเหมือนกับ rapakivi ความหมายที่ ๒*
242.	wildcat well	**หลุมแรกเจาะสำรวจ**	หลุมเจาะสำรวจปิโตรเลียมหลุมแรกทีเลือกเจาะในบริเวณหรือพื้นที่ที่มีลักษณะทางธรณีวิทยาอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งยังไม่มีข้อมูลที่พิสูจน์ได้ว่ามีการผลิตมาก่อน
243.	Wilson cycle	**วัฏจักรวิลสัน**	วัฏจักรการแปรสัณฐานแผ่นธรณีภาคทีแสดงถึงการเกิดอุบัติซ้ำของการแผ่ขยายพื้นทะเล และการเคลื่อนเข้าหากันของแผ่นธรณีภาค โดยที่แต่ละวัฏจักรมักใช้เวลา ๑๐๐ ล้านปี *ดู tectonic cycle ประกอบ*
244.	wind abrasion; wind corrosion	**การครูดถูโดยลม**	กระบวนการกร่อนโดยลมทีพัดพาวัตถุทีเป็นเม็ดกรวด ทราย เศษหิน หรือหิมะและน้ำแข็งไปครูดถูพื้นผิวใด ๆ ที่ขวางกั้น
245.	wind corrosion;	**การครูดถูโดยลม**	*ดู wind abrasion; wind corrosion*

	wind abrasion		
246.	wind faceted stone; windkanter	**หินลมขัด**	*ดู windkanter; wind faceted stone*
247.	wind gap; dry gap	**ช่องเขาลมกัด**	๑. รอยกัดเซาะตื้น ๆ ทียอดเขา ส่วนใหญ่จะอยู่สูงกว่าระดับการกัดเซาะของธารน้ำ ๒. ช่องเขาน้ำกัด (water gap) เดิมที่ต่อมาธารน้ำได้แห้งหายไป ทำให้เข้าใจว่าเกิดจากลมกัด 20,21/56
248.	wind polish; desert polish	**หินทะเลทรายขัดมัน**	*ดู desert polish; wind polish* 19/56
249.	wind ripple	**รอยริ้วลม**	๑. รอยคล้ายคลื่นอสมมาตรทีเกิดจากลมพัดบนผืนทรายโดยทั่วไปมีความยาวมากกว่า และสูงน้อยกว่าริ้วคลื่นที่เกิดจากน้ำ แต่เหมือนกันตรงที่ด้านรับลมมีความลาด ส่วนด้านอับลมมีความชัน ๒. รอยคล้ายคลื่นที่เกิดขึ้นบนพื้นผิวหิมะโดยทำมุมตั้งฉากกับทิศทางลม
250.	wind shadow	**พื้นที่อับลม**	พื้นที่ด้านอับลมซึ่งการเคลื่อนไหวของอากาศไม่สามารถพัดพาทรายไปได้ ทำให้ทรายตกทับถมกันแล้วค่อย ๆ เติมเต็มด้วย

			ทรายที่ถูกพัดมาในพื้นที่ด้านอับลมนั้นในช่วงเกิดเนินทราย และยังบ่งบอกถึงรูปร่างของเนินทรายด้วย
251.	windkanter; wind faceted stone	**หินลมขัด**	ก้อนหินขัดมันโดยทั่วไปถูกขัดถูมาก ทำให้มีหน้าหินเดียวหรือหลายหน้าที่อยู่ชิดกัน เกิดเป็นสันคมหรือเป็นมุม หน้าหินเหล่านี้อาจผ่านการกะเทาะในเวลาต่าง ๆ กัน ดังเช่นเมื่อลมเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลหรือกรวดเหลี่ยมนั้นถูกลมขุดคุ้ยขึ้นมา แล้วพลิกหงายขึ้นอยู่บนหน้าที่แบน *ดู ventifact ประกอบ*
252.	windward	**ด้านรับลม**	๑. คำที่ใช้กับด้านที่หันหน้าเข้าหาทิศทางลม อาจเป็นหาดทรายหรือหาดปะการังด้านที่ปะทะกับลมโดยตรง เช่น ด้านลาดเอียงเข้าหาลมของเนินทราย ที่ทรายมีการเคลื่อนที่แบบกระโดดเป็นช่วง ๒. คำที่ใช้กับน้ำขึ้น-ลงที่ไหลเคลื่อนไปตามทิศทางลม ๓. พื้นที่ด้านรับลมของเนินเขา หรือชายทะเลซึ่งลมพัดผ่าน นอกจากนั้น ยังหมายถึงทิศทางลมหรือทิศทางที่สวนกับแนวลม
253.	wineglass valley	**หุบเขารูปแก้วไวน์**	หุบเขาที่มีรูปทรงคล้ายพานรองหรือแก้วไวน์ โดยพื้นที่ด้านบนแผ่กว้างเหมือนถ้วยหรือส่วนหัวของกรวย แล้วแคบเรียวลงไปด้านล่าง เกิดจากการเลื่อนตัวอีกครั้งในแนวดิ่งแล้วเกิดการกัดเซาะ บริเวณฐานของหุบเขา เกิดเป็นหุบเขาใหม่รูปตัววี และอาจแผ่ออกอีกครั้งหนึ่งบนพื้นผิวตะกอนน้ำพารูปพัดที่แผ่กระจายออก หุบเขาลักษณะนี้มักเกิดเป็นมุมฉากกับผารอยเลื่อน

			มีรูป
254.	winnowing	**การคัดขนาดโดยลม**	การแยกวัสดุเม็ดละเอียดออกจากเม็ดหยาบกว่าโดยการกระทำของลม หรือการเลือกคัดขนาดโดยการเคลื่อนย้ายวัสดุเม็ดเล็กออกไปโดยลม แล้วทิ้งวัสดุเม็ดใหญ่ไว้เบื้องหลัง
255.	Wisconsinian	**วิสคอนซิเนียน**	ช่วงเวลาลำดับทีสีทีเกิดธารน้ำแข็งของสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือ *ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ* 6/56 **ตรวจแล้ว**
256.	witness corner	**หลักหมุดมุม**	หลักหมุดสำรวจถาวรซึงมักปักอยู่ใกล้บริเวณทีเป็นหัวเลียวหรือมุมของแนวเส้นสำรวจ ทำขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องหมายอ้างอิงในบริเวณที่ไม่สามารถจะสร้างหลักหมุดตรงหัวเลี้ยวที่แท้จริงได้ เช่น หลักหมุดที่ปักไว้ตรงบริเวณมุมเขตประทานบัตรเหมืองแร่)
257.	Wolfcampian	**วูฟแคมเปียน**	คำเรียกชือหน่วยหินในทวีปอเมริกาเหนือ เป็นหน่วยหินทีมีอายุยุคเพอร์เมียนเริ่มแรก
258.	wood opal; lithoxyl; xylopal	**โอพอลไม้**	โอพอลชนิดหนึงทีเกิดในช่องว่างของไม้และเข้าไปแทนทีสารอินทรีย์ในเนื้อไม้ และยังคงรูปร่างลักษณะเดิมของไม้ไว้ *ดู opal ประกอบ*
259.	wood tin	**ดีบุกลายไม้**	แร่แคสซิเทอไรต์ชนิดทีเป็นรูปทรงมนหรือรูปไต และสีออกน้ำตาล ประกอบด้วยโครงสร้างทรงกลมที่เป็นเส้นใยรัศมีดู

			คล้ายเนื้อไม้แห้ง
260.	Worden gravimeter	**มาตรความโน้มถ่วงวอร์เดน**	เครื่องวัดความโน้มถ่วงขนาดกะทัดรัดซึ่งมีการชดเชยอุณหภูมิภายในเครื่อง จัดระบบให้มีสมดุลแบบไม่เสถียรรอบแกน เมื่อมีแรงโน้มถ่วงมาดึงดูดที่มวลซึ่งติดอยู่ที่ปลายแขนถ่วง ทำให้เกิดการหมุนในทางตรงข้ามกับแรงดึงของสปริงความไวสูง มาตรความโน้มถ่วงวอร์เดนมีสภาพไวน้อยกว่า ๐.๑ มิลลิแกล
261.	work over	**การทำหลุมผลิตใหม่**	การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างต่อหลุมผลิตปิโตรเลียมเพื่อเพิ่มผลผลิต เช่น การเจาะให้ลึกมากกว่าเดิม การดึงและติดตั้งท่อผลิตใหม่ การอัดซีเมนต์ การอัดกรดในบริเวณที่เป็นหินปูน ปรกติมักใช้กรดแอซิติก
262.	wrench fault*	**รอยเลื่อนเหลือมข้างแนวยืน**	รอยเลื่อนเหลือมข้างชนิดหนึ่งที่ผิวของรอยเลื่อนเกือบอยู่ในแนวยืน *(ดูรูปที่ strike–slip fault)*
263.	Wuff net	**ตาข่ายวุฟฟ์**	ตาข่ายวงกลมที่แสดงค่าพิกัดแบบมุมเท่ากัน ใช้สำหรับการพล็อตค่าที่เป็นระนาบได้ออกมาเป็นเส้น และค่าที่เป็นเส้นจะออกมาเป็นจุด มักใช้ในวิชาผลึกศาสตร์และธรณีวิทยาโครงสร้าง ตาข่ายนี้จะถ่ายค่าต่าง ๆ ของทรงกลมมาเป็นค่าในแนวระนาบ ประกอบด้วยแกนแนวตั้งด้านบนแทนทิศเหนือ (๐ องศา, ๓๖๐ องศา) ด้านล่างแทนทิศใต้ (๑๘๐ องศา) ส่วนแกนนอนด้านขวาแทนทิศตะวันออก (๙๐ องศา) และด้านซ้ายแทนทิศตะวันตก (๒๗๐ องศา) เส้นโค้งแนวตั้งเรียกว่า เส้นแวงวงกลมใหญ่ (latitude great circle) และเส้น

			โค้งแนวนอนเรียกว่า เส้นรุ้งวงกลมใหญ่ (longitude great circle) *มีความหมายเหมือนกับ stereonet*
264.	Würm	**วีร์ม**	๑. ช่วงของตะกอนสมัยไพลสโตซีนตอนปลายสุดของทวีปยุโรปตอนกลาง อยู่เหนือริสส์และอยู่ใต้สมัยโฮโลซีน ๒. ช่วงเวลาของธารน้ำแข็งที่เป็นสมัยที่สี่บริเวณภูเขาแอลป์ เกิดหลังช่วงคั่นริสส์-วีร์ม *ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ* 5/56
265.	wurtzilite	**เวิร์ตซิไลต์**	ไพโรบิทูเมนสีดำคล้ายยางมะตอย เนื้อสมานแน่น สามารถตัดได้ ไม่หลอมละลาย มักเกิดร่วมกับยูอินทาไอต์ แต่ไม่ละลายในน้ำมันสน เกิดจากการแปรสภาพของปิโตรเลียม เกิดเป็นสายแร่ในเมืองยูอินทา รัฐยูทาห์ *ดู pyrobitumen ประกอบ*
266.	wye level; Y level	**กล้องระดับรูปตัววาย**	กล้องระดับชนิดทียกกล้องส่องทางไกลออกได้ มีหลอดระดับติดไว้ด้วย ตัวกล้องวางไว้บนขารับกล้องรูปตัววาย ซึ่งหมุนกล้องได้รอบแกนยาว อาจยกขึ้นแล้วกลับหน้าเป็นหลังจากปลายหนึ่งเป็นอีกปลายหนึ่ง เพื่อการส่องตรวจสอบเป้าหมายและการปรับกล้อง
267.	Wyoming	**ไวโอมิงเบนทอไนต์**	*ดู sodium bentonite*

	bentonite		
268.	X-array	**แถวลำดับรูปตัวเอกซ์**	การจัดวางกลุ่มจีโอโฟนหรือกลุ่มต้นกำเนิดคลื่น ให้อยู่ในแนวขวางทำมุม ๔๕ องศากับแนวเส้นสำรวจ ตัดกันเป็นรูปตัวเอกซ์ มีรูป
269.	xenocryst	**ผลึกแปลกปลอม**	ผลึกแร่ขนาดใหญ่ในหินอัคนีที่ไม่ได้เป็นแร่ประกอบหินในขณะที่เกิดหินนั้น แต่ภายหลังปลอมปนเข้ามาในเนื้อหิน ทำให้หินมีลักษณะเป็นเนื้อดอก
270.	xenolith; accidental inclusion	**หินแปลกปลอม**	เศษของหินท้องที่ที่เข้าไปอยู่ในหินอัคนี *ดู autolith ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ inclusion ๑* (35/55) **ยืนยันมติเดิม 4/56**
271.	xenomorphic; allotriomorphic	**-ลักษณะผลึกไร้หน้า**	ใช้กับเนื้อหินที่ประกอบด้วยผลึกไร้หน้า *ดู anhedral, automorphic และ idiomorphic ประกอบ*
272.	xenomorphic; allotriomorphic	**-ผลึกไร้หน้า**	คำที่ใช้กับเนื้อหินที่ประกอบด้วยผลึกไร้หน้า *ดู anhedral, automorphic และ idiomorphic ประกอบ* 39/55
273.	xerophyte	**พืชทนแล้ง**	พืชที่ต้องการน้ำจำนวนน้อยมาก หรือพืชที่ขึ้นอยู่ในทะเลทราย เช่น ต้นกระบองเพชร
274.	x–ray diffraction	**การเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์**	การที่รังสีเอกซ์กระทบกับผลึกของแร่ที่ระนาบใดระนาบหนึ่ง อะตอมที่มีการจัดเรียงตัวอย่างเป็นระเบียบแบบ ๓ มิติก็ถูกทำให้กระจัดกระจายที่ผิวของชั้นอะตอม รังสีเอกซ์บางส่วนจะทะลุ

			ผ่านไปยังชั้นถัดไป ทำให้เกิดการสะท้อนโดยระนาบของผลึกและเกิดการเลี้ยวเบน เนื่องจากแร่แต่ละชนิดมีระนาบของผลึกไม่เหมือนกัน จึงทำให้ค่ามุมที่เกิดจากการเลี้ยวเบนของรังสีเอกซ์ในแร่แต่ละชนิดแตกต่างกันออกไป เทคนิคการเลี้ยวเบนรังสีเอกซ์นี้ใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ชนิด หมวดหมู่ ลักษณะการจัดตัวของอะตอม ระบบผลึก และการวิเคราะห์เชิงปริมาณของแร่
275.	xylopal; lithoxyl; wood opal	**โอปอไม้**	*ดู wood opal; lithoxyl; xylopal*
276.	Y level; wye level	**กล้องระดับรูปตัววาย**	*ดู wye level; Y level*
277.	Yag	**แย็ก**	วัสดุสังเคราะห์ชนิดหนึ่งของกลุ่มแร่การ์เนต มีสูตรเคมี $Y_3Al_5O_{12}$ ผลึกอยู่ในระบบสามแกนเท่า ใสไม่มีสี หรืออาจมีสีอื่น ๆ เช่น ชมพู แดง ส้ม เหลือง เขียว น้ำเงิน ม่วง แตกแบบก้นหอย วาวแบบแก้วถึงกึ่งแบบเพชร ความแข็ง ๘.๕ ความถ่วงจำเพาะ ๔.๕-๔.๖ เดิมใช้เป็นเพชรเทียมในอุตสาหกรรมอัญมณี ปัจจุบันนิยมใช้คิวบิกเซอร์โคเนียมากกว่า แย็ก คำนี้ย่อมาจาก yttrium aluminum garnet *ดู diamond stimulant; diamond substitute ประกอบ*
278.	Yarmouthian	**ยาร์มัทเทียน**	ช่วงเวลาลำดับทีสองทีธารน้ำแข็งละลายของสมัยไพลสโตซีน

			ในทวีปอเมริกาเหนือ ช่วงเวลานีเกิดหลังธารน้ำแข็งแคนซันและเกิดก่อนธารน้ำแข็งอิลลินอเยียน คำนี้เคยจัดอยู่ในตารางอายุธารน้ำแข็งของ ICS (2004) แต่ยกเลิกในตารางอายุธารน้ำแข็งของ ICS (2012) 5/56
279.	yazoo stream	**ธารน้ำยาซู**	ธารน้ำสาขาที่ไหลขนานไปกับธารน้ำประธานเป็นระยะทางไกล ๆ ก่อนที่จะไหลเข้าบรรจบธารน้ำประธาน ทั้งนี้ เนื่องจากคันดิน (levee) ของแม่น้ำสายประธานกั้นไว้ เมื่อถึงช่วงที่คันดินของแม่น้ำสายประธานอยู่ในระดับต่ำ ธารน้ำสาขาจะไหลข้ามคันดินเข้ามาบรรจบกับธารน้ำสายประธาน ตัวอย่าง เช่น แม่น้ำยาซูทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำมิสซิสซิปปี และไหลเข้าสู่แม่น้ำมิสซิสซิปปี ในสหรัฐอเมริกา
280.	yellow ground	**ชั้นสีเหลือง**	หินคิมเบอร์ไลต์ที่ถูกออกซิไดส์มากจนมีสีเหลือง พบอยู่ตอนบนเหนือชั้นสีน้ำเงินในแหล่งสะสมตัวของเพชร
281.	yellow lead ore	**สินแร่ตะกั่วเหลือง**	แร่วุลฟีไนต์ (wulfenite)
282.	yellow ocher	**โอเคอร์สีเหลือง**	๑. ส่วนผสมของไลมอไนต์ เคลย์ และซิลิกา ๒. ไลมอไนต์หรือเกอไทต์สีเหลืองคล้ายดิน
283.	yield point	**จุดคราก**	*ดู yield stress*
284.	yield stress	**ความเค้นคราก**	ความเค้นขนาดที่ทำให้วัสดุเกิดการเปลี่ยนรูปไปอย่างถาวรเป็นครั้งแรก *มีความหมายเหมือนกับ threshold pressure และ*

			yield point
285.	young stream	**ธารปฐมวัย**	ธารน้ำที่ยังมีอายุน้อย ส่วนใหญ่พบตอนต้นน้ำ สังเกตอายุได้ว่าแรกเกิด เพราะร่องธารมักมีหน้าตัดเหมือนรูปตัววี (V–shape) ลึกตื้นแล้วแต่ความแข็งของหินที่รองรับ มักมีน้ำตกเป็นตอน ๆ ธารน้ำอายุมาก ๆ หากถูกยกขึ้นเพราะแผ่นดินยกตัว น้ำจะกัดเซาะท้องธารเดิมลงไปเป็นรูปตัววีได้เหมือนกัน กรณีนี้ก็เท่ากับเกิดใหม่นั่นเอง *ดู rejuvenated river ประกอบ*
286.	young valley	**หุบเขาปฐมวัย**	หุบเขาในระยะเริ่มแรก ในขณะที่ยังมีฝั่งทั้งสองข้างวางตัวเป็นแนวค่อนข้างตรงและมีความชันมาก ภาพตัดขวางของหุบเห็นเป็นรูปตัววี และทางน้ำสาขามีความยาวน้อย
287.	Yttrium aluminum garnet	**อิตเทรียมอะลูมิเนียมการ์เนต**	*ดู คำอธิบายใน yag*
288.	zebra layering	**การเกิดชั้นแร่ทางม้าลาย**	การเกิดชั้นแร่ซ้ำรอบ (rhythmic layering) ที่มีแถบสีแก่และสีอ่อนสลับกัน โดยทั่วไปแถบสีนี้จะสะท้อนถึงความแตกต่างในปริมาณของไพรอกซีนและแพลจิโอเคลส คำนี้ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว 16,17/56
289.	zeolitization	**การเกิดซีโอไลต์**	กระบวนการเกิดซีโอไลต์ โดยการแปรเปลี่ยนหรือการแทนที่ของแร่ในกลุ่มแร่ซีโอไลต์ชนิดเดียวหรือหลายชนิด

			กระบวนการนี้พบทั่วไปในหินอัคนีดั้งเดิม *ดู deuteric ประกอบ*
290.	zigzag fold	**รอยคดโค้งซิกแซ็ก**	รอยคดโค้งยอดแหลมทีมีส่วนข้างของชั้นหินคดโค้งยาวไม่เท่ากัน *ดู chevron fold และ kink fold ประกอบ* 2/56
291.	zoarium; zoaria	**เปลือกไบรโอซัว**	เปลือกห่อหุ้มตัวของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังพวกไบรโอซัว ซึงก่อตัวติดกันเป็นกลุ่มก้อน
292.	zonal guide fossil	**ซากดึกดำบรรพ์บ่งชั้น**	ซากดึกดำบรรพ์ซึงสามารถนำไปใช้กำหนดอายุส่วนชั้นลำดับชั้นหินตามชีวภาพใด ๆ รวมทั้งใช้ชื่อซากดึกดำบรรพ์นี้เป็นชื่อส่วนชั้นลำดับชั้นหินนั้น ๆ ได้ ซากดึกดำบรรพ์ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องพบตลอดชั้นหิน
293.	Zonal soil order	**อันดับดินโซนัล**	อันดับดินอันดับหนึงในระบบการจำแนกดินของประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๓๘ (พ.ศ. ๒๔๙๒) ดินในอันดับนี้เป็นดินที่เกิดเป็นบริเวณกว้างขวาง มีการพัฒนามาก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระบวนการกำเนิดดินโดยเฉพาะปัจจัยด้านภูมิอากาศและพืชพรรณ ประกอบด้วยดินชั้น A, B, C และ R เช่น ดินลูกรัง (lateritic soil)
294.	zonal theory	**ทฤษฎีโซนแร่**	ทฤษฎีการเกิดแหล่งแร่ระดับลึกและรูปแบบการกระจายตัวเป็นลำดับของแร่ที่คาดการณ์ได้จากการเปลี่ยนแปลงของของไหลที่มีองค์ประกอบของแร่ ในระหว่างที่ของไหลนั้นเคลื่อนห่างออกไปจากแหล่งแมกมาต้นกำเนิด ทฤษฎีนี้ยังเกี่ยวข้องกับลาด

			ความร้อน องค์ประกอบทางเคมี ซึ่งสัมพันธ์กับการเกิดของแหล่งแร่ไม่ว่าจะกำเนิดจากแมกมาโดยตรงหรือไม่ก็ตาม และสัมพันธ์กับโซนแร่เป็นบริเวณไพศาลด้วย *ดู zoning of ore deposits ประกอบ*
295.	zonation	**การจัดโซน**	๑. การกำหนดเงื่อนไขในการจัดทำส่วนชั้นลำดับชั้นหินตามชีวภาพ เช่น การใช้ชั้นหินที่มีซากดึกดำบรรพ์ลักษณะโดดเด่นและอยู่ในตำแหน่งที่สามารถหาความสัมพันธ์กันได้เป็นตัวกำหนด ๒. สภาวะของการจัดเรียงตัว หรือการเกิดเป็นชั้นเป็นโซนของแร่
296.	zone	**๑.ส่วนชั้น**	คำสามัญที่ใช้กันทั่วไป เพื่อหมายถึงช่วงเล็ก ๆ ตามการจำแนกลำดับชั้นหินประเภทใดประเภทหนึ่ง ส่วนชั้นจึงมีหลายชนิดแล้วแต่ลักษณภาพของลำดับชั้นหินที่จะยกขึ้นมาพิจารณา เช่น ส่วนชั้นตามลักษณะหิน ส่วนชั้นชีวภาพ ส่วนชั้นตามอายุกาล ส่วนชั้นแร่ (mineral zone) (ถ้าใช้หมายถึง ชื่อหน่วยชั้นหินจะต้องใช้อักษรตัวใหญ่)
297.	zone	**๒. เขต, โซน**	๒.๑ แนวหรือแถบวัสดุทางธรณีวิทยาซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการเคลื่อนที่ไปแต่ก็ยังแสดงลักษณะเฉพาะแตกต่างกับส่วนที่อยู่ข้างเคียงโดยลักษณะเฉพาะหรือส่วนประกอบบางอย่าง เช่น เขตรอยเลื่อน เขตอิ่มตัว

			๒.๒ พื้นที่ใด ๆ บนผิวโลกซึ่งมีความแตกต่างจากพื้นที่ข้างเคียงโดยอาศัยลักษณะพิเศษบางประการ เช่น อุณหภูมิ ความดัน ปริมาณน้ำฝน
298.	zone of aeration	**เขตอิมอากาศ**	*ดู unsaturated zone*
299.	zone of leaching	**เขตซึมชะละลาย**	เขตที่มีการชะล้างสารบางอย่าง เช่น อินทรียวัตถุ หรืออนุภาคขนาดเคลย์ หมายถึงชั้น E ในช่วงชั้นดิน *ดู eluvial horizon, eluviation และ soil horizon ประกอบ*
300.	zone of lost circulation	**เขตนำโคลนสูญหาย**	บริเวณที่ชั้นหินมีรอยแตกมากหรือโพรงขนาดใหญ่พอที่จะทำให้น้ำโคลนหรือซีเมนต์ไหลออกจากหลุมเจาะเข้าสู่ชั้นหินได้แทนที่จะไหลกลับขึ้นสู่ปากหลุม
301.	zone of saturation; phreatic zone; saturated zone	**เขตอิมน้ำ**	*ดู saturated zone; phreatic zone; zone of saturation*
302.	zoning of ore deposits; mineral zoning	**โซนแหล่งแร่**	รูปแบบการกระจายตัวของธาตุ แร่ หรือกลุ่มแร่ ลำดับการเกิดร่วมกันทั้งที่เกิดพร้อมกันหรือเกิดภายหลัง โซนแหล่งแร่นี้พัฒนาได้ดีเป็นการเฉพาะในแหล่งกำเนิดแบบกึ่งภูเขาไฟที่เป็นกลุ่มแร่ที่ได้จากการเกิดแหล่งแร่และการแปรเปลี่ยนของแร่ เช่น แหล่งแร่เบสเมทัลพอฟิรี *ดู zonal theory ประกอบ*
303.	zonule**	**ส่วนชั้นละเอียด**	ส่วนชั้นย่อยที่อาจแบ่งออกไปเป็นหน่วยเล็ก ๆ ได้อีก

304.	zooecology	นิเวศวิทยาสัตว์	นิเวศวิทยาสาขาหนึ่งซึ่งเกียวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์กับสิ่งแวดล้อมที่สัตว์เกี่ยวข้อง
305.	zooplankton	แพลงก์ตอนสัตว์	สัตว์ทีมีชีวิตล่องลอยตามนำ เช่น แมงกะพรุน แพลงก์ตอนสัตว์จะกินแพลงก์ตอนพืชเป็นอาหาร *ดู phytoplankton ประกอบ*
306.	ตัดศัพท์ valley sink	เหวหินปูน	เหวหรือแอ่ง ลักษณะแคบยาว ซึ่งพบในภูมิประเทศแบบคาสต์ ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นจากการกร่อนแบบชะละลายมากกว่าการกร่อนแบบอื่น ๆ *ดู karst valley* 36/55
307.	ตัดศัพท์ volcanic clastic; pyroclastic rock	หินตะกอนภูเขาไฟ *ดู pyroclastic rock; volcanic clastic* (รอพิจารณา)	12,13/56
308.	ตัดศัพท์ woodstone; agatized wood; opalized wood; petrified wood; silicified wood	ไม้กลายเป็นหิน	37/55